

HARVARD COLLEGE LIBRARY
VE RI TAS
ICELANDIC COLLECTION
FORMED BY KRISTJÁN KRISTJÁNSSON
Given in Memory of
WILLIAM HENRY SCHOFIELD
Professor of Comparative Literature 1906-1920
by his Wife
MARY LYON CHENEY SCHOFIELD
6th April 1931

Verð: 45 aur.

Íslendinga sögur.

16.

Reykdæla saga.

Búið hefir til prentunar

Valdimar Ásmundarson.

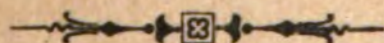
Reykjavík.

Kostnaðarmaður: Sigurður Kristjánsson.

1897.

REYKDÆLA SAGA.

BÚIÐ HEFIR TIL PRENTUNAR
VALD. ÁSMUNDARSON.

REYKJAVÍK.
KOSTNAÐARMAÐUR: *SIGURÐUR KRISTJÁNSSON.*
1896.

FÉLAGSPRENTSMIÐJAN.

FORMÁLI.

Reykdæla saga eða **Vémundar saga** og **víga-Skútu** hefir verið gefin út tvívegis fyrr enn nú, af konungl. Fornfræðafélaginu 1830 og af Bókmentafélaginu íslenzka 1881. Dr. Finnr Jónsson hefir unnið að síðari útgáfunni, og er sagan hér prentuð eftir henni.

Af þessari sögu er til brot á skinni, sem er talið ritað um 1400, enn að öðru leyti eru að eins pappírshandrit til af sögunni, og eru þau ekki mjög frábrugðin hvort öðru. Skinnbókarbrotið er í Árna safni nr. 561, 4to, og eru á sömu bók Þorskfirðingasaga og Ljósvetningasaga. Brot þetta hefst í 13. kapítula, enn í niðrlag sögunnar vantar. Hefir dr. Hallgr. Scheving að gamni sínu fylt það skarð, svo að samsvarar að lengdinni því sem vantar. — Þessi kafli hljóðar svo:

„Þóroddr réð þeim Illuga ok Birni at fara til Ölvis hins spaka, ok biðja hann at vera með þeim í atför við Skútu, ok gefa til ráð, at þeir fengi náð lífi hans. Enn at skilnaði segir Þóroddr þeim, hvers hann er víss orðinn af Þorgrími um híbýla skipan Skútu. Brátt eftir viðrtal þeira Þórodds fara þeir Þórissynir til Ölvis, ok bera þetta mál upp fyrir honum. Ölvir svarar: „At vísu mun ek víkjast undir nauðsyn ykkra, ok koma þeg-

ar mér þykkir tími til, enn fara ekki at sinni". Þeir báðu hann hafa þökk fyrir heityrði sín, ok váru með þeim góðar kveðjur at skilnaði. Eftir brottför þeira bræðra sitr Ölvir heima, til þess er dagr skemmist, ok nótt tekr at myrkva; þá býst hann heiman. ok bar ekki til tíðenda í ferð hans; kemr síð dags til þeira Þórissona, Illuga ok Bjarnar. Þeir fagna honum vel, ok var hann þar um nóttina. Enn at morgni, er þeir váru mettir ok búnir til ferðar, tók Ölvir svá til orða: „Ef ykkr er allmikill hugr at leita til hefnda við Skútu fyrir dráp Þóris flatnefs, föður ykkars, ok Þorgeirs, bróður ykkar, þá er nú ekki at fresta því lengr, ok því em ek hér kominn eftir ykkarri áskorun, at ek mynda vera með ykkr í atför við Skútu, ok gefa til ráð, at hann yrði veiddr. Er nú þungum steini ór götu velt, þar sem frændi ykkarr, Þóroddr goði, hefir gert ykkr kunna híbýlaskipan Skútu, svá þat mun ekki við nema, ef auðna vill falla til. Nú skulu vér hátta svá ferð várri, at vér komim ekki á Skútustaði, fyrr enn fólk alt er í svefni. Skulu vér hafa með oss kerti ok eldsvirki, ok fara til sauðahúsa Skútu, ok mun ek þar gæta jarðhússmunnans, enn þit bræðr skuluð við tendruðu ljósi stíga niðr í jarðhúsit, ok ætla ek ykkr bræðrum, at sæta áverkum við Skútu".

Í þeirri útgáfu sögunnar, sem hér birtist, er engu breytt frá útgáfu Bókmentafélagsins, nema að bær Vémundar kögurs er nefndr *Öndóttsstaðir*, enn ekki Öndólfsstaðir, sem bærinn er nú nefndr, eða Öndórsstaðir, sem í handritum sögunnar stendr. Öndóttsstaðir er bær-

inn nefndr í fornu bréfi, sem er eldra enn pappírshandrit þessarar sögu, og er það því talið réttast.

Þó að hér sé um tvær sögur að gera, hefir þótt réttast, að nefna báðar einu nafni Reykdælasögu, eins og jafnvel er gert í sögunni sjálfri.

Reykdæla saga virðist vera fornleg og áreiðanleg, þótt hún sé auðvitað færð í letr mjög löngu seinna enn viðburðir þeir gerðust, sem hún segir frá. Hún segir frá mjög merkum mönnum og kemr allvel heim við aðrar sögur. Áskell goði er ágætr höfðingi og einna líkastr Ingimundi gamla. Vémundr kögurr er þar á móti miðlungi góðgjarn, enn vitr maðr og hraustr. Glúmr Geirason kemr talsvert við Noregskonungasögur sem skáld, og þótti Haraldi konungi Sigurðarsyni, sem sjálfr var skáld, mjög mikið til hans koma, sem ráða má af orðum þeim, er hann sagði við Stúf skáld: „Gott skáld er þú, ef þú yrkir eigi verr enn Glúmr“. Glúmr orti drápu um Eirík blóðöx og erfidrápu um Harald gráfeld, Gráfeldardrápu. Af vísum Glúms má sjá, að hann hefir verið meðal hinna beztu fornskálda.

Haukr Valdísarson lætr í Íslendingadrápu Glúm, enn eigi Þorkel bróður hans, eignast sverðit eftir Skefil dauðan. Hann kveðr svo:

Ár frák arfvörð Geira,
ylgr saddiz, vel fylgja
— menn vá Glúmr at gunni —
Gunnhildar bör kunnu:
Njörðr klauf Herjans hurðir
harða vitr á Fitjum,

hinn er mál af manni,
metins auðar, fekk dauðum.

Tímatalið í Reykdælasögu er eitthvað veilt, enn svo er um fleiri Íslendingasögur, og raskar það ekki sögulegu gildi þessarar sögu.

TIMATAL.

Víg Áskels goða	. . . .	um 970.
Deilur víga-Glúms og víga-Skútu		um 980—85.
Víga-Skúta veginn	. . . .	um 990.

Reykdæla saga.

I.

Vémundar saga.

Hér hefr sögu Vémundar kögurs.

Maðr hét Þorsteinn höfði. Hann bjó á Hörðalandi. Hann var faðir Eyvindar og Ketils hins hörzka. Þat var eitt sinn í tali þeira bræðra, at Eyvindr kvaðst heyra gott af Íslandi sagt, ok fýsti bróður sinn Ketil til Íslands ferðar með sér eftir andlát föður síns. Ketill vildi eigi fara, enn bað Eyvind svá vítt nema land, at þeim ynnist báðum vel, ef honum líkaði þar landskostir. Eyvindr fór til Íslands, og kom skipi sínu í Húsavík á Tjörnesi, ok nam Reykjadal upp frá Vestmannsvatni, ok bjó at Helgastöðum, ok þar var hann heygðr. Náttfari sá, er Garðari hafði út fylgt, hafði eignat sér áðr Reykjadal, ok markat til á viði, hversu vítt hann skyldi eiga; enn er Eyvindr fann hann, gerði hann honum tvá kosti, at hann skyldi eiga Náttfaravík, eða alls ekki. Þangat fór Náttfari.

1

Ketill fór til Íslands at orðsending Eyvindar bróður síns, ok seldi áðr jarðir sínar austr. Hann bjó fyrstr at Einarsstöðum í Reykjadal. Hann var faðir Konáls, föður Einars, er þar bjó lengi. Eyvindr átti mörg börn; synir hans váru þeir Helgi á Helgastöðum, er þeir eru við kendir — hann druknaði á Grímseyjarsundi, — ok Áskell goði, er bjó í Hvammi, faðir víga-Skútu ok Þorsteins. Dætr Eyvindar váru þær Þorbjörg, er átti Þormóðr ór Laxárdal, ok Fjörleif, er átti Þórir leðrháls son Þorsteins Gnúpa-Bárðar sonar. Þeira synir váru þeir Vémundr kögurr, Herjólfr, Háls, Ketill í Húsavík, Áskell ok Hávarðr, er bjó í Fellsmúla.

Eysteinn hét maðr. Hann var Mánason, ok *háleygskr* at kyni. Hann bjó í Rauðaskriðu við Fljótsheiði. Hann var ójafnaðarmaðr mikill. Mýlaugr hét nábúi hans. Hann bjó á Mýlaugsstöðum. Hann var barnfóstri Hávarðs Fjörleifarsonar. Mýlaugr var auðigr maðr ok síngjarn. Eysteinn fór til við sétta mann ok tók fyrir Mýlaugi fjögr mæli-hlöss skíðaviðar, ok hafði með sér heim, því at hann vildi eigi selja honum. Oft hafði hann fengit honum áðr við, ok hafði hann eigi fyrir goldit. Mýlaugr sagði til Hávarði, enn Hávarðr sagði til Áskatli goða, móðurbróður sínum. Áskell kvað Eystein eigi vera jafnaðar-mann Mýlaugs við at eiga, ok vildi hann sjálfr til vekja um málit við Ey-

stein, sem hann gerði um várit. Eysteinn lagði málit undir Áskel, því at hann var réttlátastr manna í sættargerðum, hverir sem í hlut áttu. Áskell gerði Mýlaugi jafnmikinn við, ok tólf aura silfrs fyrir sakastaði Þá var goldið silfrit þegar, enn viðrinn litlu síðar. Kvaðst Eysteinn eigi oftar skyldu undir Áskel leggja mál sín. Ekki taldi Áskell at því. Þat haust kom Þorsteinn bolstöng út í Húsavík, systurson þeira Áskels, ok átti í skipi. Hann fór til Hávarðs, ok lét bera varnað sinn til Eyjafjarðar, ok þótti ekki á verða, nema starf eitt, ok seldi því Eysteini ór Rauðaskriðu þrjú hundruð lérefta ok klæða fyrir tíu hundruð, ok bauð Eysteini at flytja til skips í Húsavík verðit, áðr fjórar vikur eru af sumri. Hávarði þótti þat í illa skuldastaði selt, þá er hann vissi, enn helzt kaup sem áðr. Enn er vára tók, þá heimti Þorsteinn at Eysteini. Hann kvað Þorstein eigi þurfa at annast um; ok annat sinn, er Þorsteinn kom at heimta at Eysteini, svaraði Eysteinn: „Ek hefi“, segir hann, „selt öðrum mönnum léreftin. Nú gelzt mér seint af þeim, sem ek á at heimta at; enn verr hefir mér greiðst, enn ek hugða til, at kaupa við þik, því at léreftin váru verri, enn ek ætlaða“. Þorsteinn kvað Eystein óspiltan varning tekit hafa, ok nú þykkir sinn veg hvárum þeira. Og þar kom nú mál þeira, at Eysteinn kvað þat

mundu bezt, at heimta ekki fyrir varninginn, ok láta þar niðr falla þat mál, sem nú var komit. *Þorsteinn fór nú og sagði Hávarði til svá búins.* Hávarðr segir, at nú fór sem hann grunaði, ok hann gat til, þá þegar, er Þorsteinn sagði honum kaup þeira, — „*ok* þat sýnist mér fyrir liggja, at leita til Áskels um þetta mál, sem öll önnur, þau er hans sómi við liggr ok frænda hans, ok er sá líkastr, at rétta þetta mál við Eystein“. Þorsteinn kvaðst eigi vilja kæra *fyrir* frændum sínum þetta mál, ok bauð nú Eysteini hólmgöngu, þá er hann varnaði honum gjaldsins. Tókst hólmgangan með þeim, ok varð hon með því móti, að Þorsteinn hjó skjöldinn af Eysteini, og nær undan honum fótinn. Tók hann þar þrjár merkr silfrs ok varning sinn allan. Fór hann nú utan. Þótti mönnum hann mikit vaxit hafa af máli þessu. Enn frá Eysteini er þat at segja, at fótr hans var græddr, ok gekk hann jafnan haltr síðan er hann hafði barizt við Þorstein.

2. Svá er sagt, at Háls Fjörleifarson gerði bú at Tjörnum í Ljósavatnsskarði, ok þar gerðist vinátta mikil í millum *ok* Eysteins í Rauðaskriðu. — Björn hét maðr. Hann var frændi þeira Fjörleifarsona. Hann kom einhverju sinni at hitta Háls Fjörleifarson, ok beiddi hann nökkurs tilbeina um ómegð sína, ok svá at gefa nökkut til utanferðar sér. Háls sagði, at hann

myndi annast ómegð hans, ef frændr hans vildi beina til utanferðar honum. Björn réð þat nú af, at hann fór til Reykjadals, at finna föðurfrændr sína; ok hann kemr at kveldi til Eysteins, ok varð þeim margt talat, ok ræddu um hverjar tiltekjur Björn ætlaði at hafa, ok þá spurði hann Eystein, hverju hann ætlaði at beina til utanferðar honum. „Viltu til vinna nökkut, þat er hæfilegt er, eða nenna“? Eigi kvaðst hann flugumaðr vilja vera, þó at Eysteinn vildi þat. Eysteinn svarar: „Ek skal gera þér kost einn fullgóðan. Þú skalt reka fimtán geldinga til Háls frænda þíns, þá sem ek á, ok þó með leynd, á þessarri nóttu, ok setja þar inn ok byrgja, enn kasta vöttum þínum ok staf hjá vökinni þar á tjörninni“. Björn fór með eftir ráðum Eysteins, ok rak fimtán geldinga til Háls frænda síns um nóttina á laun, enn Eysteinn fekk honum farbeina, ok fór hann utan austr í Fjörðum með ráði Eysteins. Enn frá því er nú at segja, hvað Eysteini gekk til þess, er hann bauð honum, at kasta niðr stafnum ok vöttunum hjá vökinni, at hann ætlaði, at menn skyldi hyggja, at hann væri druknaðr, ok ætla at hvarf hans myndi af því vera. Um morguninn eftir fór Eysteinn í rannsókn, ok með honum Þor*geirr* frá Ljósavatni, ok þeir kómu til Háls ok báðu þeir hann rannsóknar; var þeim þat uppi látit. Ok er

Eysteinn rannsakaði, fann hann geldinga sína fimtán í húsi Háls, ok beiddist sjálfdæmis af honum. Enn Háls brást ókunnigr við þetta, og vildi í engan mun festa grið fyrir þetta, er hann hafði engan grun um sauði Eysteins, þessa er þar váru komnir, eða hverju faraldi þeir hefði þar komit. Ok var þat nú hans órræði at leita frænda sinna, Áskels goða og Hávarðs, ok segir þeim til þessa, þat sem hann mátti af vita. Þeir svöruðu, at nú hefði svá farit, semván var at, at hann mundi eigi betr gefast honum enn öðrum. Þeir kváðu mjök í bætr bera, at hann hefði engu mátt á leið koma um þenna áburð, ok var nú sú ráðagerð Áskels, at þeir myndi utan fara báðir bræðr, Háls ok Vémundr — Þess var eigi langt at bíða, áðr enn fréttist hvarf Bjarnar, ok þótti mönnum þat með undarlegu móti vera. Ætluðu margir at þat myndi hafa saman borit hvarfit Bjarnar ok sauðanna Eysteins, ok kom þat mjök í huga mönnum einart, at eigi væri örvænt við féþurft Bjarnar ok grunnsæi, enn við illgirni ok slægð Eysteins, at þeir myndi með nökkuru móti hafa verit báðir at einu ráði; töldu eigi ólíklegt, at þann veg myndi Eysteinn þykkjast helzt mega reka svívirðingar sinnar, sem hann fekk af Þorsteini bolstöng, at láta frænda hans verða fyrir þvílíku ámæli, sem mörgum myndi þykkja líklegt vera, at Háls fengi af þeim hlut. Þótti

þat ok undarlegt, at hann færi svá djarflega með, ok gengi svá gegnt at í rannsókninni, nema hann vissi nökkut til áðr. Nú ferr málit til þings, ok lauk svá, at Háls varð sekr um sauðatökuna, fyrir því at Áskell vildi eigi svara fyrir hann.

3. Nú er at segja frá ferð þeira Háls og Vémundar, at þeir fóru utan, ok fundu Björn frænda sinn, ok spurðu, hverju gegndi um ferð hans; enn hann varð fár við komu þeira, ok fann þat til utanferðar sinnar, at hann kvaðst svá helzt mega forðast ómegð sína, at hann færi utan. Háls kvað þat mundu engu gegna. Björn sagði, hvernig farit hafði með þeim Eysteini, er hann hafði heitit honum at annast ómegð hans, ef *frændr* hans vildi nökkuru til beina til utanferðar honum, — ok nú segir Vémundr, at hann hafi ekki komit at finna þá, ok þykkjast þeir bræðr nú skilja, at hann myni eigi hit sanna uppi láta, ok leita nú eftir við Björn, þar til er hann segir hit sanna, hversu farit hafði með þeim Eysteini; ok nú tóku þeir Vémundr ok Háls Björn, ok fóru með hann á sínu valdi aftr til Íslands þegar hit næsta sumar, ok koma skipi sínu í Húsavík ok hafa þar Björn með sér. Þat var ráðagerð þeira Vémundar at leyna Birni, þar til er þeir fyndi Áskel goða. Háls sagði þá þegar Katli bróður sínum, er hann kom til skips. Nú láta þeir

skamt at bíða, áðr enn þeir fara á fund Áskels, ok segja honum, hvar nú var komit málinu, ok þykkir honum nú vel hafa vegnat, ef Háls mætti nú fá rétting síns máls, ok safnar nú at sér mönnum, þar til er þeir verða saman sex tigir, ok fara þegar til Eysteins, ok hugðust at koma þar á óvart. Enn þat bar svá til, at Eysteinn hafði þar eigi færa lið fyrir. Þeir Áskell ok frændr hans bera upp sitt mál, ok duldi Eysteinn alls um þat, at svá væri sem þeir sögðu. Þá var Björn til leiddr, ok sannar hann sögu þeira Áskels, ok eigi dylr Eysteinn at síðr, ok nú biðr hann liðs Þorgeir Þorkelsson ljósvetning. Enn hann sagði, at hann myndi eigi gott mál til bera, ok kvaðst þat vita, at Áskell myndi honum aldri lið veita um þetta mál. Áskell lét nú stefna Eysteini um illmæli þat, sem hann hafði við Háls um sauðatökuna, til alþingis. Engir menn urðu til at svara fyrir Eystein, ok nú verða þær málalyktir, at Eysteinn varð sekr, ok þá *er* þeir koma heim af þingi, þá reið Áskell þangat með flokk manna, ok ætlaði at taka hann af lífi. Enn í öðru lagi er þat at segja frá Eysteini, at honum hafði í hug komit, at eigi væri örvænt, at þvílíkar málalyktir yrði á þinginu, sem nú váru, ok honum þótti þurfa nökkurra órræða í at leita, ef duga skyldi, ok kom þat í hug, at eigi myndi þeir gefa honum langa

tómstund til ráðagerðar, þegar þeir kæmi heim af þinginu, ef hann sæist eigi áðr fyrir; ok nú var þat hans órræði, at hann samnaði saman öllu ganganda fé, því er hann átti, ok rak inn í húsin, ok brendi upp alt saman, bæinn ok fénaðinn, ok svá hjónin öll, þau sem verit höfðu hjá honum. Enn frá því segja menn ýmist, hvat honum sjálfum varð fyrir. Er þat sumra manna sögn, at hann hafi farit utan suðr á Eyrum, ok hafi sézt í Vík austr, ok þaðan farit suðr til Danmerkr. Enn sumir segja, at hann myni hafa brunnit inni með hjónum síuum; ok vitum vér eigi, hvárt honum hefir nú heldr at bana orðit, enn jarðir þær, sem þar urðu eftir, urðu nú sektarfé.

4. Hánefr hét maðr. Hann bjó í Óþvegins-tungu. Fátt verðr frá honum vel sagt í þessarri sögu, ok var hann óorðsæll maðr. Hann græddi mikit fé, enn þó heldust illa hjónin hjá honum. Svá er sagt, at Hánefr fór til fundar við Vémund kögur, ok bauð honum at fóstra Þorkötlu dóttur hans, ok ætlaði hann sér þat mjök til trausts við aðra menn. Vémundr var engi jafnaðarmaðr kallaðr, ok vænti Hánefr af slíku, at hans hlutr myndi síðr fyrir borð borinn verða, þó at hann bæri eigi ávalt gott mál fyrir hendi. Þat er nú at segja, at Vémundr þá barnfóstrit, ok ferr Hánefr nú heim, ok þykkir allgóð ferðin. Nú verðr Áskell var við þetta, ok þótti

kynlegt, hví hann vildi þiggja slíkt at jafnskitlegum manni, sem hann kvaðst hyggja, at Hánefr væri; lét ok þat líklegt þykkja, at hann myndi af honum nökkut ilt hljóta. Vémundr kvað eigi vera, sem hann sagði; lét Hánef vera vingóðan mann, ok kvað hann hafa sér marga góða gripi gefna, ok kallaði sér líka vel við hann, ok kvað hann vera góðan dreng. Áskell kvað hann mundi eigi langt líða láta, áðr enn hann sýndi honum drengskap sinn; — enn hann þykkist nú hafa fengit sér örugt traust“, — ok nú hætta þeir umræðunni.

Þorleifr hét maðr; hann var kallaðr melrakki. Hann kemr til Hánefs ok skorar á hann til vistar. Þá hafði húskarl Hánefs í brott hlaupit skömmu áðr, ok tekr Hánefr við Þorleifi. Þat var siðvandi Hánefs, at hann lét hvern dag ganga í haga til sauða sinna, ok lét telja þá.

Maðr hét Hrafn. Hann bjó at Lundarbrekku í Bárðardal. Hann var góðr bóndi. Svá er er sagt, at Hrafni hurfu geldingar sextán, ok spurði ekki til, ok þóttust menn eigi vita, hvat af væri orðit. Þat er at segja, at Þorleifr melrakki varð varr við, at Hánefr hvarf *mjök* oft ór hvílu sinni um nætr ok þar kom, at hann forvitnaðist um, hverju gegna myndi. Ferr hann nú út, ok leitar Hánefs, ok í einni brekku fellr hann. Ok er hann stóð upp, er blóð á hendi honum, ok nú hyggr hann at, hvar hann væri

skeindr, er hann sá sik blóðgan; ok nú verðr hann eigi þess varr. Enn nú grunar hann, hverju gegna myndi. Þar váru hrísrunnar nökkurír, sem hann var, ok þar hittir hann jarðhús munna. Þar var hann veg um búit, at þar var borinn fyrir hrísflekkr, ok stungit í gegnum hríslum, ok var svá á at sjá, at heilir runnar stæði, of eigi var alt at gengit. Nú fór hann í jarðhúsit, ok þreifast þar fyrir. Hann hittir þar gærur, ok sauðarhöfuð grábíldótt fann hann þar eitt, ok var þat mjök auðkent. Þat tók hann á brott, ok þekr aftr sem áðr var eftir sér. Síðan kendi hann reykjarþef, ok því næst sá hann eld ok ketil yfir eldinum, ok var þar maðr hjá, ok kennir hann hér Hánef, húsbónda sinn, ok gengr nú at fram at eldinum, ok lætr illa at Hánef, er hann er at slíku um nætr. Hánefr kvað húsfreyju rekkjuilla, enn sagði sér ant um daga, svá at hann mætti þá eigi at vera, ok nú býðr hann Þorleifi eldsverk, enn hann kvaðst þat ekki vilja, ok segir, at hann myni eigi lengr með Hánef vera; segir sér leiki grunr á um mál hans, *at* ekki *sé* allfrægilegt, — ok þar skilja þeir. Ferr hann nú þar til er hann kemr tíl Hrafns, ok varðveitti höfuðit, þat sem hann fór með. Vel fagnar Hrafn honum, ok frétti hví hann færi frá Hánef. Þorleifr taldi hvárutveggja þeira geðlausan, ok því hefði hann í brott farit. Nú varð

Hrafni rætt um sauðahvarfit, ok varð þann veg í orðum Þorleifs, at honum þótti menn engan gaum at gefa slíkum hlutum, — „er ekki skal eftir leita þvílíkum hvörfum, er svá eru stödd“. Hrafn spurði, hvárt hann vissi nökkut til, hvert eftir myndi vera at leita. Ekki vildi hann þó segja Hrafni greinilega til, áðr enn Hrafn gaf honum hundrað silfrs, ok nú sýnir Þorleifr honum bæði höfuðit ok markit, ok kendist Hrafn þat. Nú fara þeir til jarðhússins, ok fundu þar ekki. Þeir þóttust vita, at Hánef myndi hafa grunat, at Þorleifr hafði snefil af haft, ok hafi því á brott borit. Þeir Hrafn hittu nú Hánef, ok báru þetta á brýn honum, at hann man vera nökkurs af valdr um sauðatökuna, enn hann duldi alls um þat. Þorleifr segir Hánef grun þann, er hann hafði af, ok eigi dylr Hánefr at síðr. Hrafn bauð honum at hafa jafnmarga sauði aftr, sem hann hefði tekit frá honum. Eigi vildi Hánefr þat, ok nú skiljast þeir. Fara þeir Hrafn heim, ok sannlega þykkist Hrafn nú vita, at Hánefr hefir stolit frá honum geldingunum. Þat er nú at segja, at Hánefr ferr til fundar við Vémund vin sinn, ok segir honum illmæli þat sem haft var á honum. Vémundr spyrr, ef hann væri nökkurs af valdr um þetta mál, enn Hánefr kvað þat fjarri fara, ok bað nú Vémund at styrkja sitt mál. Hann kvað svá vera skyldu.

5. Maðr hét Steingrímr Örnólfsson, Þórðar

sonar slítanda. Hann var mikill maðr fyrir sér, ok góðr bóndi. Hann var kvángaðr maðr, ok hét Ástríðr kona hans.

Þorbjörn hét maðr, er bjó á þeim bæ, er í Árskógi heitir; þat er á Gálmaströnd. Þorbjörn átti tvá sonu, er við þessa sögu koma nökkut. Hét annarr Steinn, enn annarr Helgi. Þeir váru efnilegir menn, ok enn mun sagt verða frá þeim síðar meir í sögunni. Dóttir Þorbjarnar hét Ástríðr. Þá konu átti Steingrímr, er fyrr var nefndr. Steingrímr bjó at Kroppi í Eyjafirði. Var sagt, at hann væri frændi Hrafns, er bjó at Lundarbrekku í Bárðardal.

Nú er þat fyrst at segja, at Hrafn sendi Þorleif melrakka til Steingríms, frænda síns í Eyjafirði, ok vildi ekki hætta honum þar með sér, ok kvað hann vera góðs verðan af sér, svá sem honum hafði drengilega farit í málum þeira Hánefs. Kvaðst hann eigi vilja, at hann hlyti þar ilt af. Segir, at hann mun koma um vetrinn, at finna hann. Þorleifr kemr nú til Steingríms, ok tekr hann vel við honum at orðsendingu Hrafns. Er hann nú með honum. Um vetrinn finnast þeir frændr, ok er þat ráðagerð þeira, at Hrafn skyldi selja jarðir sínar þar norðr, ok fara síðan vestr í nánd Steingrími, ok stefna Hánef um sauðatökuna, enn þá kveðst Steingrímr vilja taka við málinu síðan. Nú fór Hrafn svá með, sem honum var ráð til gefit, at

hann stefndi Hánef um várit, áðr *enn* hann fór í brott þaðan ór sveit með alt sitt í Eyjafjörð. Enn frá því er nökkut at segja, hvern veg Hánef brá við stefnuna, at hann fekk sér sjálfr hest, ok reið þegar á fund Vémundar vinar vinar síns, ok segir honum, hvar nú var komit málinu, ok nú lætr hann á sannast fyrir Vémundi, at hann er valdr at sauðatökunni, ok biðr hann nú ásjá nökkurrar. Vémundi þótti nú illa, at Hánefr duldi hann fyrr sauðatökunnar, ok sagði, at nú þætti honum verra við at eiga, er hann hefði eigi áðr vitat. Enn þó er svá sagt, at Vémundr tekr handsölum á öllu fé hans, enn hefði heim dóttur sína. Nú verðr Áskell skjótlega varr við þetta, ok býðr hann Hánef til sín, ok þótti hann vera þræls efni; segir nú, sem fyrr, at ilt myni af honum hljótast; kvað eigi ólíkt því farit hafa, sem hann gat til fyrir öndverðu, þá er þeir Vémundr töluðust við, þá er hann þá barnfóstrit af honum.

Steingrímr fór nú til alþingis með málit, og endar svá, at hann Hánefr verðr sekr gerr um sauðatökuna.

Hrói hét maðr. Hann bjó norðr í Öxarfirði á þeim bæ, sem heitir í Klifshaga. Hann var mikill bóndi fyrir sér, ok sagt er, at Steingrímr gaf Hróa hundrað silfrs, til þess at drepa Hánef, ef Vémundr sendi hann í Raufarhöfn til skips, — „því at hann vill koma honum þar

utan á Sléttunni". — Enn Steingrímr kvaðst mundu varða at Gásum, at eigi kæmist Hánefr þar utan. Ok þetta vill Hrói, ok fara menn nú heim af þinginu. Vémundr ferr Sandleið heim bús síns á Öndóttsstaði í Reykjadal, ok hann kom í Hraunsás hjá Mývatni. Þar bjó kona sú, er Þorgerðr hét. Hon átti son þann, er Þorkell hét. Hann var ungr maðr ok fræknlegr. Vémundr bað, at son hennar færi norðr á Sléttu með honum til skips; kvað sér gott þykkja, at slíkir menn færi með honum, sem Þorkell væri, — „er svá eru vænlegir". Hon leyfir, ok þykkir allmikit fyrir, enn þó ferr hann með Vémundi. Nú ferr Vémundr at hitta Áskel frænda sinn, ok ræðst um utanferðina Hánefs við hann. Enn Áskell latti utanferðina, ok bauð honum þar at taka við Hánef, ok sjá þat ráð fyrir honum, sem honum bezt líkaði; segir honum þann grun, sem hann þóttist vita um ráðagerð þeira Steingríms ok Hróa í Klifshaga, enn kvað enga von, at hann myndi á brott komast í Eyjafirði, svá at Steingrímr yrði ekki var við. Vémundr kveðst þat eina vilja, at koma honum á brott. „Engan hlut vil ek í því eiga", segir Áskell, „ok far þú með, sem þú vill, enn mikit ilt mun af Hánef hljótast". Vémundr sendi orð Háls bróður sínum, at hann komi á hans fund. Þá kom honum þat í hug, at eigi myni ráðit, hversu menn vikist við um orðsending hans. Ok því

gerir hann þat ráð heldr, at sendimaðr beri orð Áskels þeim mönnum, sem hann vill til nefna. Hann sendi mann til Þóris geitskeggs, er bjó í Laxárdal á þeim bæ, er hét í Holti. Þórir bjóst til sels, þá er sendimaðrinn kom. Þórir neitti ferðinni áðr enn orð Áskels kómu til, enn þá var hann þegar búinn. Ljót at Þverá í Laxárdal hitti hann ok; var hann sem óðast at skálasmíð; ok hinn þriðja Þórodd harðjaxl á Mánahjalla. Hann var enn í selför. Þessir köstuðu þegar niðr verki sínu, er Áskels orð kómu til, enn eigi fyrr. Þessir menn allir fara nú með Vémundi, ok er Hánefr í för með þeim. Þeir váru átján saman ok fara nú síðan þann veg sem leiðir lágu; taka gistingarstað í Reykjahverfi með þeim manni, er Geirrekr hét, ok var vinr Vémundar. Hann bauð at hafa Hánef þar á laun, til er skip kemr náðulega at, svá at honum mætti utan koma, ok kvaðst þat þykkja ráðlegra, enn sjá meðferð, er Vémundr ætlaði at hafa, ok sagði, at Hrói í Klifshaga hefði fé til tekit at drepa Hánef af Steingrími, ef honum gæfist færi á, — „ef þangat er fars leitat, sem þú ætlar nú til, ok því einu hefir hann þar um játat, at hann mun þat gjarna enda vilja, ef hann má því á koma“. „Hitt er líkara“, segir Vémundr, „at hann gefi at þessu engan gaum, ok munu vér fara þann veg, er vér höfum áðr ætlat“. „Þú munt því ráða“, segir Geirrekr,

„ok annan veg mun reynast, enn hann Hrói myni láta hjá sér líða þat, sem hann er heitbundinn í við vini sína“. — Þeir Vémundr kögurr fara nú í Öxarfjörð, ok yfir Jökulsá at ferju hjá Akrhöfða. Sá maðr hét Þórðr, er þar bjó. Þar hafa þeir dagverð at Þórðar. Svá er sagt, at Þórðr átti þræl, er . . . . var nefndr. Hann hafðist þat at um daginn, er þeir Vémundr kómu, at hann ók heim viði. Ok þegar er þrællinn varð varr við, hverir komnir váru, þá veltir hann af hlassinu; síðan tekr hann á rás mikla, ok rennr þar til er hann hitti Hróa í Klifshaga, meðan þeir Vémundr mötuðust, ok nú segir hann Hróa, at Vémundr var kominn í Akrhöfða við átjánda mann, ok þat, at þar var Hánefr í för; ok kvaðst þræll-inn vilja nú launa brókavaðmálit, er hann hafði gefit honum. Hrói sendir þrælinn at vita, hvára leið þeir færi, hit fremra eða hit efra um hálsa. Þórðr í Akrhöfða bauð Vémundi at sitja þar, ok sagði þat nú um þrælinn, at hann hefði í brott hlaupit, þá er þeir höfðu komit, ok kvaðst ætla, at hann myndi hafa farit til Hróa ok gert hann varan við kvámu þeira. Vémundr vill fara, sem hann hefir ætlat, ok kvað Hróa ekki mundu þykkja undir um ferðir hans. — Þat er nú at segja, at Hrói safnar liði, ok hefir þrjá tigu manna. Áðr enn hann fór heiman, vildi fóstra hans þreifa um hann, ok þótt-

ist hún þá gerzt vita, hvern veg honum mun farast. Hon finnr á fæti honum, enn annarsstaðar þótti henni vel vera.

6. Nú fór Hrói með föruneyti sínu, þrem tigum manna, ok sátu fyrir þeim Vémundi í einstigi nökkuru. Höfðu þeir eigi lengi þar verit, áðr enn Vémundr kemr með flokk sinn at einstiginu, ok nú hlaupa þeir Hrói upp fyrir þeim, ok biðr hann Vémund nú, at hann fái Hánef í hendr þeim, — „ok far aldregi með slíkt illmenni, heldr láttu mik sjá fyrir honum“, segir hann, „þat er mér líkar“. „Nei“, segir Vémundr, „eigi mynda ek þat vilja, Hrói, at þú kæmist svá auðvellega at hundraðinu því, sem þú tókt af Steingrími til höfuðs Hánef, at ek selja hann nú þegar fram þér í hendr. Verðið þér at sækja eftir betr, ef þér vilið“, segir hann. Nú slær þegar í bardaga með þeim, ok skýtr Vémundr þegar spjóti til Hróa ok í rist hans, enn Hrói sendi þegar aftr spjótit til Þorkels ok í gegnum hann. Enn hann var sonr Þorgerðar í Hraunsási. Þóroddr harðjaxl vá Helga bróður Hróa. Þat er nú sagt, at þeir vildu aftr hverfa, Þóroddr ok Hánefr, enn Vémundr vill þat eigi; ok nú kemr þar Áskell við þrjá tigu manna, ok vildi sætta þá. Er svá sagt, at hann fór þegar, er hann spurði atferðina Vémundar, ok þótti þess eins ván vera, at eigi kæmi þeir fram skemdarlaust ferðinni

fyrir Hróa, ok kallar nú mikit at orðit, ok kvað þó þá betra at sættast, enn síðar. — Nú kemr þar ok til fundarins sá maðr, er Þórhallr hét. Hann bjó í Hafrafellstungu, góðr bóndi ok skilríkr. Hann var með þrjá tigu manna. Hann gerir nú tvá kosti. Bað þá at gera annathvárt, at kjósa hvárn þeir vildi, at þeir hætti at berjast eða hann mun ráðast til bardagans með þeim — „ferr þá sem auðið verðr. Ok nú láta þeir af at berjast. Svá er sagt, at fallnir váru af liði Hróa Helgi bróðir hans og þrællinn, enn af Vémundi Þóroddr harðjaxl, ok Þorkell. er fyrr var getit Hánefr var ok fallinn; þótti þat fám mönnum skaði, þó at hann væri drepinn. Nú er þegar slegit í sætt málinu með því móti, at Áskell skal gera um þeira í millum. Sú var gerð Áskels, at vígin skulu á standast Þorkels ok Helga, bróður Hróa, Hánefs ok þrælsins, enn Þórodd skal bæta hundraði silfrs. Land var goldit í Reykjahverfi, ok váru þat ráð Áskels. Eru þeir nú sáttir eftir þetta, ok fara nú hvárirtveggja til sinna heimkynna. Nú segir Áskell, at nú hefir því nær farit, sem hann gat til, ok þótti þessi för betr ófarin. Vémundr kvað hvern sínum forlögum fylgja verða, sagði nú hváratveggja mega vel við una sinn hlut, ok segir, at þá mun hverr deyja, er feigr er.

7. Þá gerði vetr mikinn þar eftir hinn næsta, ok eiga þeir fund Reykdælar at Þverá,

at Ljóts hofgoða, ok þat sýndist mönnum ráð á samkomunni, at heita til veðrabata. Enn um þat urðu menn varla ásáttir, hverju heita skyldi. Vill Ljótr því láta heita, at gefa til hofs, enn bera út börn ok drepa gamalmenni. Enn Áskatli þótti þat ómælilegt, ok kvað engan hlut batna mundu við þat heit. Sagðist sjá þá hluti, at honum þótti líkara til, at batna myndi við ef heitit væri; ok nú spyrja menn hann, hvat þat væri; enn hann sagði, at ráðlegra væri, at gera skaparanum tígn í því, at duga gömlum mönnum, ok leggja þar fé til, ok fæða upp börnin. Ok svá lauk nú þessu máli, at Áskell réð, þó at margir menn mælti í móti í fyrstu; ok öllum þeim, er réttsýnir váru, þótti þetta vel mælt.

Einhverju sinni kom Vémundr at máli við Áskel, ok bað hann ljá sér ferju út til Flateyjar eftir veiðiskap. Kvaðst hann bæði mundu flytja at Áskatli ok sér. Hann sagðist ljá ferjuna þegar e· hann vildi. — Áskell átti þar mikil föng í eynni, ok hafði þann mann settan til að geyma, er Kálfr hét. Ekki er hann sagðr mikilmenni. — Nú ferr Vémundr, þar til er hann hittir Kálf, ok biðr hann at greiða sér föng þau, er Áskell átti í hans varðveizlu, ok kvaðst vera eftir sendr. Kálfr svaraði, at hann kvaðst selt hafa föngin þeim ór Árskógi, Þorbirni ok sonum hans, ok sagði nú Stein nýfarinn á brott, ok at hann hefði kú viðtekit af

þeim. Vémundr sagði: „Þá varð ek heldr til seinn; enn þat væri maklegt, at ek dræpa þjóf þinn, ok mættir þú þann veg ekki svíkja fleiri góða menn sem Áskel, ok muntu vera hinn versti maðr“. Kálfr svarar, at hann ætti ekki refsing á þessu, — „lát mik fara á fund Áskels, ok vil ek gjarna, at hann geri minn hlut þann sem hann vill“. Nú fara þeir á fund Áskels, ok segir Vémundr honum þat sem um var. Enn Áskell sagði, at ekki skyli þeir um þetta deila þurfa, ef verðit gyldist; — „vil ek nú“, segir Áskell, „gefa þér, Kálfr, kúna“, — ok biðr hann nú afla sér heyja um sumarit, ok sækja sér aðra kú heim til sín, ok kveðst þá vilja gefa honum, ok kendi sér völd um þat harðrétti, er hann hafði þolat af Vémundi, ok virði þat til várkunnar við Kálf. Ok jafnan sýndi Áskell þat, at hann var fám mönnum líkr sakar réttdæmis, er hann hafði manna í millum, ok drengskapar við hvern mann.

8. Annat vár bað Vémundr Áskel ferju sinnar til Grímseyjar á reka þeira Áskels Sá maðr er nefnd Máni, er geymdi rekann, þann er Áskell átti þar. Ok nú segir Áskell Vémundi, at hann hefði mælt við Mána á várþingi, at hann skyldi selja rekana, ef hann gæti, enn ef nú væri eigi selt, þá skyldi Vémundr með fara. Vémundr kom nú til Grímseyjar, ok dró upp skip í varar Áskels; enn þar lá skip

fyrir, ok tekr Vémundr þat ráð, at hann hratt út skipinu, ok lét fljóta um íla. Gengr síðan til Mána ok spyrr eftir föngum, enn Máni kvaðst selt hafa, sem Áskell skipaði áðr. Vémundr segir, at hann var nú eftir sendr fanginu, ok kveðr Mána nú illa hafa með farit, ok vill hann þá enn eigi fara erendislaust; tekr síðan hval fram á ferjuna, er þeir áttu feðgarnir ór Árskógi, ok í því bili kom þar Steinn í eyna, ok mæltust þeir við nökkur orð, ok vill Steinn eigi róa eftir honum, ok skiljast þeir nú at sinni. Nú kemr Vémundr kögurr á fund Áskels, ok segir honum hversu farit hafði, ok bauð honum af fanginu slíkt, er hann vildi. Lét Áskell illa yfir ferðinni, ok kvaðst engan hlut vilja hafa af því, er Vémundr stæli, enn sagði Mána hafa svá með farit, sem hann hafði skípat honum, ok segir, at Vémundr vill þat oft ónýta, sem hann leggr til með honum, þótt honum gegndi hvergi verr þat at hafa, ok nú segir Vémundr, at eigi skal hann utan hafa flutt farminn til þess at engi njóti; lætr flytja í bú sitt; segir at nýta skal hann fangit, þó at Áskell vili eigi hafa. — Nú kemr Steinn at hitta Steingrím, mág sinn, ok segir honum þau óskil, er þeim feðgum váru ger af Vémundi um hvaltökuna. Steingrímr kveðr þá skulu gera eftir dæmum Áskels, ok segir, at þá skyldi ekki á skilja um hvalþjósir nökkurar, ok bað þá láta vera kyrt.

9. Þat er nú at segja, at skip kom í Eyjafjörð eitthvert sinn við Knarrareyri. Þat skip var viði hlaðit at miklum hluta; ok annat skip kemr at Gásum, mjök í þat mund sem hitt fyrra. Herjólfr frá Mývatni ok Vémundr bróðir hans koma til kaupa. Herjólfr átti skála á velli, ok vildi kaupa til góðan við, ok bauð nú um Vémundi, at vera fyrir sína hönd. Hann ferr nú ok falaði viðinn at austmanni fyrir Herjólf, ok þar var með kjörviðr, er hann vildi kaupa, ok var hvárrtveggja góðr viðrinn, ok nú segir austmaðrinn, at Steingrímr frá Kroppi hefir áðr *varðað* viðinn fyrir þrjú hundruð einlit, enn hefði goldit áðr fyrir kjörviðinn í öðru lagi sex aura. Vémundr helt enn fram málinu, ok bauð hann hálft verðit mórent fyrir viðinn, enn alt mórent fyrir kjörviðinn. Sagði honum eigi verra við sik at kaupa, enn við Steingrím, — „enn hefir þó verðit minna fyrir“. Austmaðrinn kvaðst mundu hafa selt honum, ef hann hefði fyrr komit, með þvílíku verði, sem Steingrími, enn segist nú ekki taka litla mútu, — „til at bregða þessu kaupi mínu, þar sem ek hefi orðit áðr á sáttr við annan mann“. Nú sér Vémundr, at hann fær ekki at gert at svá búnu, enn vildi þó fyrir hvern mun fá viðinn keyptan. Ok nú kaupir hann at einum þræl ok gefr honum til eyri silfrs, at hann segði í hávaða þar við skipit, at Steingrímr

hefði keypt við at Gásum, ok hann myndi nú ekki þessa viðar þurfa, er hann hefði þar áðr varðat fyrir sína hönd, ok þegar er sjá saga kemst við veðri þar at skipinu, þá keypti Vémundr þá þegar viðinn, þann er hann hafði áðr falat. Ok nú segir hann Herjólfi; enn hann vill eigi hafa þenna við, er keyptr var í brigð við annan mann, ok kveðst munu ná enn þeim viði, er menn hefði eigi áðr keyptan. Vémundr segir, at honum líkar þat vel, þótt hann vili eigi hafa viðinn; kvað ósýnt, at betra myndi hann við taka, eða betri kaup á fá, enn sá var, *er* keyptr *var* þvílíku verði. Herjólfr kvaðst betra þykkja, þótt hann fengi harðan kost á um viðinn, ok væri ekki tvímæli á síðan, hvárt hann ætti eða aðrir menn. Vémundr kvað því margan lítilmenni vera, — „at sér lætr alt í augum vaxa, þótt smátt komi til“. Vémundr geldr þegar fyrir viðinn, ok þá lætr hann viðinn þegar heim flytja. Svá er sagt, at nú þrýtr hrossin fyrir þeim, ok er kjörviðrinn eftir í Hnjóskadal á Vetrliðastöðum við Þingvað, enn annarr komst heim. — Nú verðr Steingrímr þessa brátt varr, hvern veg farit hefir um viðinn, ok segir at hann myndi ekki kunna austmann um þetta, ok þótti honum hafa vel farit, ok eigi vill hann hafa verðit, er hann hafði reitt fyrir kjörviðinn. Kvaðst ann-

athvárt skyldu missa hvárstveggja, eða hafa allan viðinn þann er hann hafði keyptan.

Svá er sagt, at Steingrímr sendi Þorleif melrakka ok Hrafn verkstjóra sinn at vitja viðarins, hvárt Vémundr hefði látit heim draga viðinn; ok nú er ekki at segja fyrr frá þeira ferð, enn þeir koma til Þingvaðs, ok finna þar þræla Vémundar. Er sá sagðr fundr þeira, at þeir Þorleifr drepa þræla Vémundar, enn taka á brott kjörviðinn, ok hafa heim með sér, ok segja Steingrími, hvat þeir hafa at gert, enn hann lét vel yfir þeira ferð, ok kvað þá ekki skulu síns í varða um þetta mál. — Nú er þat at segja þessu næst, at Vémundi þykkir mjök seinkast heimkoma þrælanna, ok ferr nú síðan at leita þeira, ok finnr þá við Þingvað drepna ok hulda með viðum, ok nú sér hann, at brott er kjörviðrinn. Nú bregðr honum mjök í brún. Ferr nú þegar at finna Áskel; kvaðst eigi una við svá búit, at eigi kæmi hér nökkut fyrir, ok segir honum nú þat. sem á var orðit. Áskell segir, at varla sýnist honum þann veg. Kvað ekki meira at orðit, enn honum þótti ván at, svá illa sem Vémundr hefði þetta mál upp tekit at öndverðu fyrir viðakaupit. Vémundr bað nú Áskel at eiga hér nökkurn hlut í, svá at þetta mál mætti til skila ganga, svá at eigi hlytist verra af, enn nú er orðit.

10. Þat var sagt, at á Möðruvöllum bjó Ey-

jólfr Valgerðarson. Sendir Áskell honum orð, at hann komi til móts við hann at Tjörnum í Ljósavatnsskarði, ok vildi at þeir semdi þetta mál milli þeira Steingríms ok Vémundar; ok þótti, sem minna myndi af verða, ef þeir hittist eigi sjálfir, er hvárrtveggja var kappsmaðr mikill, enn miðlungi góðgjarn. Ok sýndist þat sáttvænlegra, at þeir Eyjólfr forvitnaðist af Steingrími, hvárt hann myndi vilja una við svá búit, ok at Eyjólfr skipaði málum fyrir hans hönd, sem honum líkaði, enn Áskell taki mál fyrir Vémund. Enn Steingrímr kvað þá allvel komit sínu máli, at Eyjólfr sæi fyrir, ok setti niðr, sem honum líkaði.

Ok nú finnast þeir at ákveðinni stundu, Áskell ok Eyjólfr, ok ræða mál með sér ok var sú gerð þeira, at jöfn skal vera kjörviðar takan, er hvárr hafði tekið frá öðrum, ok þræla drápit, er heimamenn Steingríms höfðu drepið við Þingvað. Enn svo er sagt frá orðum Vémundar, þá er hann vissi gerðina, at hann kvaðst eigi mundu rjúfa gerð þeira, enn sagði þó þat með, að hann þóttist ekki hafa fyrir þrælana sjálfa. Nú býðr Áskell honum af sér at þiggja hvárt er hann vill, fé fyrir þræla sína eða þrælana sjálfa. Enn Vémundr kvaðst hvártki af honum þiggja vilja, fé né mansalsmenn, ok kvaðst heldr við svá búit una mundu, sem honum var þá ætlað.

11. Þat er nú at segja, at Háls kemr á fund

Áskels frænda síns, ok segir at hann vildi láta biðja konu til handa sér. Áskell spyrr, hvar hans hugr leikr á um þetta mál. Háls svarar, at hann vill fá þeirar konu, er Helga heitir, ok var Grana dóttir, er bjó á Arnarstöðum í Eyjafjarðardölum, ok biðr Áskel at vera fulltingismann þessa máls fyrir sína hönd. Ok Áskell ferr með Hálsi, ok vekr upp bónorðit við Grana ok bað hann gera sinn vilja um þetta mál, ok gefa Hálsi konuna. Grani svarar, at Áskell skuli ráða þeim nökkura staðfestu ok vera þeim jafnan ásjáandi; lét þess þurfa mundu fyrir sakar ofstopa Háls ok hlutdeilni. Ok nú takast þessi ráð, ok réð Áskell undir þau Helgastaði. Tókust nú ástir með þeim, ok váru þau þó eigi samlík í lundarfari.

Nú er þat fyrst at segja, at Hrafn á Hóli í Kræklingahlíð skyldi fá dóttur þess manns, er Atli hét; hann bjó á Grund í Bárðardal; ok nú biðr Hrafn, at Steingrímr fari með honum í brúðferðina, ok svá gerði hann. Fara nú til þess er þeir koma til Atla. Sá maðr er nefndr til sögunnar, er Örnólfr hét; hann var kallaðr hrella; hann bjó á þeim bæ, er heitir á Jarlsstöðum. Örnólfr var maðr auðigr at gripum ok lausafé. Þat er sagt, er hann var at brullaupinu er Atli gifti dóttur sína, at Steingrímr falaði yxn tvau rauð at Örnólfi sex vetra gömul; þat váru góðir gripir; enn hann

mat yxnin fyrir fimm hundruð. Enn Steingrímr bauð við stóðhross, ok varð kaup þeira, at Steingrímr skyldi gefa til hálfa mörk silfrs, at hann næði kaupinu. Eigi vildi Steingrímr hafa á brott yxnin, fyrr enn Örnólfr sæi hrossin. Steingrímr sendir nú húskarla sína tvá, at færa Örnólfi hrossin, ok hafa þeir nú með sér á brott yxnin, ok ætluðu heim með at fara til Steingríms. Þeir koma til Lauga í Ljósavatnsskarði um kveldit, ok setja inn yxnin, ok eru þar um nóttina. Enn þá var haustboð undir Felli at Vémundar, ok kómu þangat göngukonur tvær, ok sögðu Vémundi yxnakaupit. Nú kemr Vémundr at máli við Háls, ok bað hann at halda þar nú háttum at boðinu, enn hann kveðst eiga heimanferð fyrir hendi. Hann fór nú við fjórða mann á Jarlsstaði til Örnólfs, ok kveðst vilja kaupa yxnin til þess að gefa Áskatli; kvaðst engi yxn eiga þau áðr, at honum þætti honum gefandi. Nú segir Örnólfr kaup þeira Steingríms, ok þat með, at þeir hefði þegar í brott farit með yxnin. Þá vazt við griðkona ein, ok kvaðst hafa sét yxnin á stöðli um daginn, ok kvað þat engu gegna, er hann segði. Örnólfr kvað þat hafa verit þau hin hvítu, hin fimm vetra gömlu yxnin, ok helt einn veg sögu sinni sem áðr; þótti einskis örvænt fyrir Vémundi, ef hann vissi eigi hit sanna, enn hugði, at hann myndi heim snúa þaðan, ok vildi hann

þat eina af sér láta hljótast um mál þeira, at honum mætti ekki um kenna. Vémundr ferr nú at leita yxnanna, ok grunaði sögu hans. Þeir koma alt til Tjarna ok svá til Lauga; ok var svá nær, sem þeim væri vísat til yxnanna, taka í brott ok hafa heim með sér undir Fell um morgininn. Vémundr vildi gefa Áskatli yxnin. Hann spyrr Vémund, hversu hann hefir fengit. Hann segir sem farit hafði. Áskell vill fyrir engan mun þiggja, þegar *er* hann veit, hversu farit hafði. Nú tekr Vémundr til sín yxnin, ok lætr ala til jóla, ok skal Svartr vaka yfir um nætr. Áskell lét illa yfir, ok kvað Vémund eigi fyrr af láta óspektinni, enn nökkut ilt hlytist af honum, ok kvað þat líkara, at Steingrímr myndi eigi vilja hafa svá búit, — „þvílíka svívirðing, sem þú hefir nú gert honum“. Vémundr kvaðst eigi síðr eiga at sjá til síns hlutar við Steingrím, ok kvaðst gjarna vilja, at hann fyndi þat nökkut sinn. Áskell bað Vémund, at hann skilaði aftr yxnunum, enn hann kvað þat mundu fjarri fara, at hann vildi hafa sótta þá til einskis annars, enn at senda þá nú aftr þegar, ok kvað Steingrími svá munu þykkja, sem hann myndi nú eigi þora at halda þeim, ok kvaðst ekki þat gera. Nú skiljast þeir Áskell ok Vémundr, ok þykkir sinn veg hvárum þeira. — Nú koma þeir heim húskarlarnir, þeir er Steingrímr hafði

sent eftir yxnunum, ok segja honum til svá búins, hvat af þéim var orðit; enn hann lét þegar leita eftir. Fèkk hann til ferðarinnar Þorleif melrakka; hann kaus Hrafn verkstjóra at fara með sér. Nú fara þeir til þess er þeir koma til Vémundar, ok ganga til fjóss. Þorleifr spurði Hrafn, hvárt hann vildi taka uxana, eða varðveita þann manninn er vakir. Hrafn kaus at sjá fyrir manninum. Nú ráðast þeir inn í fjósit, ok leiðir Þorleifr út uxana, enn Hrafn gengr nú fyrst þar til, er Svartr var, ok varðveitir hann á þá leið, at hann rak öx í höfuð honum, ok veitti honum þegar banasár, ok kveðst þat ætla, at hann myndi eigi segja Vémundi frá þeira ferð. Nú ráðast þeir á veginn, ok fara óþyrmilega með uxana yfir heiðina. Kom þeim þat eina í hug, at Vémundr myndi eftir þeim fara, ok vilja því firrast hann, sem þeir megu. Ok er lýsa tekr nökkut, ok uxarnir þreyttust, víkja þeir af götunni ok leita sér hælis undir bökkum, þar er sízt mátti þá sjá.

Nú er frá því at segja, at einhver griðkona fór í fjós at Vémundar, ok vildi vekja Svart, ok kvað hann eigi vera trúlyndan, er hann vakti svá ódyggilega, enn hann vaknar eigi við kall hennar. Nú þrífr hon á honum, ok verðr vör við, at hann er drepinn; hleypr inn með ópi miklu, ok segir Vémundi, at Svartr var dauðr;

ok þóttist Vémundr þegar vita, hverju gegna myndi; býst nú þegar til ferðar við tólfta mann, ok ætlar at leita þeirra, er verkit hafa unnit. Hann sendir þegar eftir Konáli á Einarsstaði, at hann komi til liðs við hann. Konáll fór ok við tólfta mann. Ok er þeir finnast, fagnar Vémundr honum vel, ok skifta þeir liði, ok riðu þeir Konáll götur til Ljósavatnsskarðs yfir fljótit. Enn Vémundr leitar á Fljótsheiði, ef þeir hefði eigi komist yfir fljótit. Hann hafði sporhunda, er Konáll hafði átt, ok nú finna hundarnir uxana. Þá spruttu þeir Þorleifr upp, ok út á fljótit, ok höfðu alt á kafi. Þeir Vémundr hleyptu nú eftir þeim, enn þeir Þorleifr fóru á hól nökkurn. Þá kómu þeir Vémundr þar, ok sækja at þeim. Vémundr skaut spjóti á hólinn, ok kom á Þorleif miðjan, ok flaug í gegnum hann. Hrafn þrífr spjótit, ok sendir ofan aftr at þeim, ok steypist sá dauðr af baki, er fyrir varð. Hrafn hljóp á bak hesti sínum, ok hleypir sem mest má hann, þar til er hann komst heim, ok segir Steingrími sína ferð, sem orðið var. Enn þeir hverfa aftr með uxana, ok hjó Vémundr höfuð af hvárutveggja nautinu, ok sagði, at Steingrímr skyldi aldri þeira njóta þaðan af. Ok nú ferr Vémundr á fund Áskels, ok sagði honum, hvat á millum þeira Steingríms hafði þá borit. Áskatli þótti þá farit hafa, sem honum kom í hug ok ván

var; ok býðst hann til at sætta þá, ef hann skal ráða fyrir hönd Vémundar. Nú játar Vémundr hans ummælum. Þá sendi Áskell orð Eyjólfi Valgerðarsyni, at taka málum fyrir hönd Steingríms, ok koma til móts við hann at Laugum í Ljósavatnsskarði, ok þar finnast þeir eftir því sem Áskell beiddi. Ok nú taka þeir til at tala um málin, ok var sú sættargerð þeira, at vígin ástandast Þorleifs melrakka ok þess manns, er Hrafn vá með því spjóti, er Þorleifr hafði bana af fengit. Enn fyrir uxana sex hundruð, ok virt til vöru, enn Svartr skal koma fyrir þat, er teknir váru uxarnir frá Steingrími í fyrstu, ok skapraun, sem Vémundr gerði honum. Ok nú segir Vémundr, at hann þykkist enn aldri bætr hafa haft fyrir þrælana, þá er drepnir váru við Þingvað. Enn Áskell bað hann eigi láta þat ofan komast, ok sagði at hann mátti vel við una, er menn vildu honum jafnan sættar unna, hver endemi, sem hann tæki til bragðs, ok kvað hann eigi vera meðalóspektarmann; ok eru nú sáttir enn um sinn.

12. Svá er sagt, at eitthvert sumar skyldi Steingrímr etja hesti sínum á Ljósvetningaleið við hnjóskdælskan mann nökkurn. Þar koma þeir Reykdælir, Áskell ok Vémundr ok Fjörleifarsynir. Þeir Vémundr ok Háls kómu til þeira manna, er at soðning váru, ok beiddi

Vémundr þá, at þeir myndi gefa honum hrútshöfuð hvítt, er var hjá þeim. Þeir spyrja, hvat honum skal þat, enn kváðust þó eigi myndu spara við hann, ef honum þætti máli varða, at hann næði því. Hann kvað þeim fara vel, ok nú svíðr hann lítt um höfuðit, ok varðveitir þat síðan, sem honum sýndist. Þeir fara nú á brott þaðan, ok finna þann mann, er Þorgeirr er nefndr, ok er kallaðr smjörhringr. Frá honum er þat sagt, at engi matr þætti honum jafngóðr, sem smjör og brauð. Hann var kallaðr lítill skilamaðr. Ok nú segir Vémundr til Þorgeirs: „Þat er vel, at ek hefi þik fundit“ — ok kallar hann frænda sinn — „vil ek gjarna gefa þér mat, meðan vit erum hér“, — ok kvað þat maklegast vera, at hann rækist ekki þar á öðrum mönnum, enn Þorgeirr tekr því vel, og kvað Vémund mundu góðan dreng vera. Þat er sagt, at Áskell varð varr við þetta, ok kvaðst eigi vita ván í, at Þorgeirr væri þeim nökkut skyldr, ok kvað þat óvitsamlegt, at gefa slíkum óvendismanni mat sinn sem Þorgeirr var; kvaðst eigi vita, hvat undir slíku bjó. Enn Vémundr gaf engan gaum at orðum hans, ok sitr nú á tali við Þorgeir, svá sem hann væri dugandismaðr; ok þat varð í ræðu þeira, at Vémundr gerði honum kaupakost. Þorgeirr spurði, hverr sá væri; kvaðst gjarna vilja við hann kaupa. Vémundr kögurr svarar, at hann mun fá honum vetrvist, ef Þor-

geirr vill þat vinna til, at ljósta Steingrím um daginn með sauðarhöfði fyrir augum öllum mönnum. Þorgeirr bað hann gefa ráðit til, enn kvað sér eigi munu áræðit bila. Vémundr kvað svá vera skyldu; ok nú segir hann Þorgeiri, at þar skal etja hestum um daginn, ok Steingrímr á hesti at etja. „Skal ek nú ráð til leggja með þér, at þú dragir sauðarhöfuðit, er ek fæ þér, á stöng þína, ok gangir mjök at hestavigunum, sem þú ert vanr“, — enn kvað Steingrím fylgja hesti sínum, ok vera í hvítri skyrtu ok hafa hlaðbúna húfu á höfði, ok kvað hann vera skrautmenni hit mesta, ok bað hann Þorgeir láta ríða stöng sína at höfði Steingríms, svá at sauðarhöfuðit kæmi á háls honum sem harðast, — „enn ek mun vera nær at duga þér“, segir Vémundr. Þorgeirr svarar: „Vitr maðr ertu, ok er þetta ráð af mikilli fyrirhyggju sett“. Ok nú er þetta kaup ráðit með þeim. Þat er sagt, at Áskell mælti við Vémund, áðr *enn* hestarnir váru fram leiddir, at hann sæti hjá kyrr um daginn, ok ætti engan hlut í um hestakeyrslurnar, ok þótti þat þá líkara, ef hann sæti hjá, ok skifti sér ekki af. Vémundr segir: „Oft þykkir þér ek ekki ráðþæginn um þá hluti, er þú vill mér kenna, þótt mér væri þat betra at hafa. Ok nú finn ek, hversu óvitrlegt þat er, ok nú vil ek svá gera, sem ek ætta jafnan, at taka með þökkum þín heilræði“; — kvað svá

vera skyldu, sem hann vildi. Ekki vissi Áskell af kaupi þeira Vémundar og Þorgeirs. Og nú leiða menn saman hestana, og fór það eftir því, sem Vémundr gat til, at Steingrímr keyrði hest sinn sjálfr, ok er vígit gott; hleypr Þorgeirr þar hjá ok er málóði mjök. Menn gefa at því engan gaum, ok þykkir eigi nýtt um þat. Ok í einhverri hvíld, þá er menn varði minst, þá lýstr Þorgeirr Steingrím mikit högg með sauðarhöfðinu á hálsinn, og kallar nú á Vémund, at hann skyldi duga honum, enn Steingrímr hleypr eftir honum, ok mágar hans með honum, Steinn ok Helgi, ok vá Steingrímr Þorgeir, ok fekk honum nú vetrvistina, ok tók þar nú starf af Vémundi. Nú snýr hann aftr, ok kvaðst hann nú þessa höggs hefnt hafa. Vémundr hafði nú vel hlýtt ráðum Áskels, ok hafði setit kyrr hjá um daginn, enn nú þóttust allir vita, at þetta váru hans ráð, er Þorgeirr bað hann dugnaðar eftir höggit. Nú varð þar þröng mikil af mönnum, ok býðr nú Áskell enn sætt fyrir þetta, enn Steingrímr segir, at jafnan hafði hann sæzt, ok kvað þá enga sætt halda vilja, ok segir at nú myni ekki verða af sættinni, ok kvað eigi mega þá verr verða enn áðr, þá er þeir váru sáttir kallaðir. Ok nú vill Áskell gefa Steingrími þrjá gripi, sverð ok skikkju ok gullhring, ok váru þat miklar gersemar, enn hann vill engan þiggja. Nú hefir Eyjólfr tekit við

3*

gripunum, er Áskell bauð honum; því at Steingrímr vildi eigi við taka. Fara menn heim af leiðinni með engri sætt, ok una nú hvárigir vel við sinn hlut; þóttist Steingrímr enga *sæmd* haft hafa fyrir skömm þá er honum var ger, enn Vémundr þóttist nú *b*err vera orðinn í miklum óþokka við Steingrím, ok þó telr hann ekki at því; ok þat líkar honum illa, ef eigi skulu bætr koma fyrir Þorgeir, ok kallar hann fyrir sér drepinn hafa verit. Áskell bað hann þat aldri gera, at heimta bætr fyrir mannfýlu þá, ok kvað hann svá mega gera sik berastan at því, at Þorgeirr hefði hans ráðum fram farit; ok unir Áskell illa við þat, er honum þykkir Vémundr jafnan valda því, er illa er, enn þótti þat þó illa, er hann fekk engum sáttum á komit í millum þeira. Ok skilja þeir nú at sinni.

13. Þat var tveim vetrum síðar, enn þat er nú var frá sagt, eftir alþingi um sumarit, at Steingrímr kvaddi Hrafn verkstjóra til selgerðar, ok kvað á, hversu lengi hann skyldi at vera. Enn þat var tveggja vikna verk. Hrafn sagði, at hann léti eigi vinna þat, er meira lá við, enn riga at slíku. Steingrímr spyrr, hvat þat er. Hrafn svarar: „At hefna sauðarhöfuðhöggsins, er þú vart lostinn á leið um sumarit fyrir tveim vetrum af Þorgeiri smjörhring“. Steingrímr kvað hann eigi mega meir fyrir gjalda enn lífit, enn Hrafn sagði þá eigi ómaklegri at kenna af

nökkurs, er Þorgeir höfðu þess eggjat, ok kvað hann þat ekki hafa af sjálfum sér tekit. Steingrímr kvaðst eigi þat vita, — „enn þó hefi ek annat ætlat þér verkit, enn ek sagða þér“. Hrafn spyrr, hvert þat er. „Nú vil ek senda þik á Hól í Kræklingahlíð eftir Hrafni; bið hann at koma á minn fund. Þú skalt ok koma í Hörgárdal eftir þeim manni, er Gnúpr heitir. Hann býr á þeim bæ, er á Öxnhóli heitir, ok er góðr bóndi. Síðan far þú á Gálmaströnd eftir þeim mágum mínum Steini og Helga, ok bið þessa menn alla at koma á minn fund“. Hrafn kvað sér þetta betr hent, enn at vera at selgerðum. Nú ferr hann á fund þessarra manna, ok sagði þeim sitt erendi. Váru þeir þegar uppi, er Steingríms orð kómu til; ok svá er sagt, at Gnúpr myndi farit hafa fyrri, þótt fyrr hefði komit verit, at því er hann sagði Hrafni. Fara þeir nú allir á fund Steingríms. Hann fagnar þeim vel. Nú ríðr hann heiman við tvítjánda mann ok norðr til Reykjadals, ok riðu snemma aftans heiman; taka hvíld á Fljótsheiði, gagnvert Öndóttsstöðum, ok áðu þar. Ok er svá sagt, at þeir sofnuðu allir. Smalamaðr Konáls fór í þat mund þar nær at fé sínu, ok nú sér hann hesta marga, enn vissi ekki ván mannaferða. Snýr heim þegar, ok segir Konáli þat, sem hann hafði sét. Konáll þykkist vita, hverir vera myndi, ok býst nú við, ok sendir eftir Vé-

mundi, ok hann fór þegar á fund Konáls, ok hafa nú tuttugu manna báðir saman. Nú er þat at segja, at nú vaknar Steingrímr, ok sjá nú manna farar til Öndóttsstaða, ok þykkjast þeir nú skilja, at menn hafa orðit varir við þá. Taka nú hesta sína, ok fara nú á bak, ok sjá eigi færi sitt á Vémundi at sinni, ok þótti Steingrími þat ráðlegt, at þeir sneri heimleiðis, enn þeir Gnúpr ok Steinn svöruðu, at aldri vildu þeir við þetta heim snúa, ok þóttust vita hæðileg orð Vémundar við þá, ef þeir snúa aftr við þetta, ok kváðu nú vænna, at snúa til Mývatns at drepa Herjólf, síðan þeir náðu eigi Vémundi; ok þangat riðu þeir um nóttina, ok fengu þat ráð, at Þorsteinn blindingr, heimamaðr Steingríms, skal ríða til húss, ok hafa lyng eða mosa í sekkjum, ok láta vísa sér til Möðrudalsheiðar, svá sem hann ætlaði sér til skips, ok teygja Herjólf svá út. Ok þetta ráð gekk svá fram, sem þeir ætluðu til, at þann veg varð honum út komit. Þeir Gnúpr ok Steinn hlaupa nú at honum, ok leiða hann frá dyrunum, enn Þorsteinn gætti hurðarinnar, at engi mætti út komast, þótt vildi. Svá er sagt, at Gnúpr mat ekki við aðra menn, at vega at Herjólfi. Ok nú riðu þeir heimleiðis. Þeir koma til Fjörleifartofta í Bárðardal. Hrafn af Hóli lýsti þar víginu Herólfs fyrir Fjörleifu móður hans, ok lét sem hann vildi drekka, ok fekk sér þat til erenda. Hon

segir, at Herjólfr myni hafa goldit Vémundar, ok kvað hann ok hefna mundu, ok sagði at varla var hon enn frændlaus eftir; kveðst við þat mundu una, at hefnt myndi verða. — Nú ríða þeir Steingrímr á fund Eyjólfs, ok segja honum vígit, enn hann kvaðst þat illa þykkja, at Vémundr var eigi heldr fyrir orðinn eða Háls; enn Steingrímr sagði, at eigi hefði þeir náð Vémundi, — „enn þó vildu vér, at hann hefði fyrír orðit“. Eyjólfr kvaðst ekki mundu at þessu telja, ok bauð at leita um sættir í milli þeira. Steingrímr kvaðst nú sættast ef þeir vildi, enn sagði þó þat með, at eigi hefði þeir þá haldit sættina er líkara var til. Svá er sagt, at Eyjólfr sendi orð Áskatli, at þeir hittist at Laugum, ok sagði at Steingrímr vildi enn sættast á uxamálit. Áskatli þótti þat enn vænlegast, at taka sætt af Steingrími, ok mætti enn svá niðr falla ófriðrinn at sinni í milli þeira. Ok hann fór til fundar við Eyjólf. Var sú sættargerð þeira, at gjalda skyldi hundrað silfrs fyrir víg Herjólfs, enn Gnúpr ok Þorsteinn skulu fara utan, ok aldri útkvæmt eiga, ok þat efnir Þorsteinn; enn Steinn ok Hrafn skyldi vera utan þrjá vetr. Þessi sekt skal á falla hit þriðja sumar á Eyjafjarðarleið; þá skyldi þeir útlægir falla. Ok nú líðr sjá stund. Er ekki sagt frá viðskiftum þeira í þessu máli til leiðar hit þriðja sumar; ok þegar er sú stund er liðin, þá er þat

sagt, at Vémundr kögurr mælti við konu sína þegar eftir leiðina, at hon skyldi sjá um bú þeira, enn hann kvaðst mundu ríða til Eyjafjarðar ok þræll hans með honum. Nú ríða þeir til frændkonu Vémundar, er Þorgríma hét. Hon bjó á Vindheimum í Hörgárdal. Vémundr spurði at Gnúpi, ef hann væri heima í búi sínu. Hon kvaðst þat gerr vita um morgininn, ok segir at hann ætlaði at fara til Gása eftir fiskum, ok spurði, hvert Vémundr vill fara, enn hann kvaðst erendi eiga at finna Gnúp, ok kvaðst hann hitta vilja; ok nú fær hon Vémundi þræl einn, er Melkólfr hét; ok nú fara þeir Vémundr þrír saman, ok hitta Gnúp fyrir utan Laugaland á Melunum, ok váru þeir þrír saman, ok höfðu farit með honum þrælar hans tveir, ok þar sló þegar í bardaga. Þrælarnir börðust. Vémundr batt áðr hesta sína, ok kvað nú vera maklegan fund þeira, at þeir váru jafnmargir. Gnúpr kvaðst eigi mundu átelja þat. Hvárrtveggja þeira hafði skjöld. Þeir sóttust lengi, ok um síðir hjó Vémundr undan Gnúpi fótinn, ok nú stóð hann á knjám, ok bauð enn bardagann, enn Vémundr kvað þá hætta mundu at sinni, og nú sendir hann heim Melkólf, ok kvað hann vel hafa dugat. Vémundr ríðr nú ok þræll hans út á Gálmaströnd í Arnarnes, ok spurði at þeim Steini og Helga, mágum Steingríms; enn honum var sagt, at Helgi væri í Skagafirði at smíð,

enn Steinn var farinn út í Hrísey, til veggjahleðslu. Vémundr bað Galta skips, er þar bjó, at hann myndi ljá honum út til Hríseyjar, ok vildi at færi með honum Þorvaldr, son Galta, ok hann léði honum hvárttveggja. Fara þeir nú til eyjarinnar þrír saman, ok þar hitta þeir svein einn á eynni, ok spyrr Vémundr, hvers sonr hann væri, enn hann kvaðst vera son móður sinnar. Ok nú áttu þeir Vémundr kaup saman ok sveinninn, at Vémundr skal gefa honum höðnukið til þess at hann segi honum, hvárt Steinn ok húskarlar hans liggja at naustinu um nóttina eða heima á bænum. Sveinninn skal gneggja þar á höfðanum um kveldit, ef þeir fara til naustsins, enn fara hvergi, ef þeir væri heima. Ok um kveldit, er hann hafði rekit fé á brott, þá kom hann á höfðann fram, ok gneggjaði sem hann mátti mest. Nú þykkist Vémundr vita, at Steinn mun hafa farit til naustanna, ok bregða þeir nú við skjótt, ok fara hvatlega til naustsins, ok þá sá hvárir aðra, ok váru nú hvárirtveggja á ferð til naustsins sem þeir megu. Svá er sagt, at Vémundr skaut snærisspjóti, ok kom á skjaldarsporð Steins, ok nisti hann við rist honum skjöldinn. Steinn laust í sundr spjótsskaftit með öðrum fætinum, ok rann til naustsins síðan sem hann mátti. Vémundr bað hann eigi renna. Steinn gaf að því engan gaum. Ok nú er svá at segja, at Þorvaldr, sonr Galta ór Arn-

arnesi, fell í naustdyrunum fyrir Steini, ok þá vildi Steinn hlaupa út á ferjuna, ok ætlaði at verjast þaðan. Enn þá kemr Vémundr kögurr at í því, ok veitti Steini þegar banasár. Ok nú fara þeir Vémundr þegar á brott, ok hafa með sér lík Þorvalds. Ekki gera þeir at húskörlunum. Vémundr hittir nú Galta, ok segir honum tíðendin, ok réð honum þat, at fara til Laufáss á skipi með fé mikit ok alt skuldalið sitt, ok síðan í Reykjadal til fundar við sik, ok hét honum bótum fyrir víg Þorvalds sonar hans. Vémundr vildi fara hit iðra, ok ríðr hann í Kræklingahlíð, ok varð varr við, at Hrafn af Hóli var í einhverjum starfa ok vildi taka hesta sína, ok skera mön á; ok nú víkr Vémundr þangat ok kveðr Hrafn hafa sýnt sik í mótgangi jafnan við sik, ok þá frændr alla; segir hann nú skulu hafa fyrir þat nökkut, þótt eigi væri mikit. Hleypr síðan at honum Hrafni, ok hjó af honum höndina, ok kvað hann þó oflítit hafa. Snýr hann nú síðan heim norðr, ok segir alt af ferðum sínum. Enn þar er frá at segja nökkut, at húskarlarnir, þeir sem verit höfðu hjá Steini í eyjunni, þeir fara nú á fund Þorbjarnar föður hans, ok segja honum tíðendin. Hann bregðr við skjótt, ok ferr til Galta. Ok er hann kom þar, var hann allr á brottu, ok nú ferr hann þegar yfir fjörðinn, ok ætlaði at þeir Vémundr ok Galti myndi hafa farit báð-

ir samt. Enn Galti tók þat ráð, sem Vémundr lagði til með honum, ok var nú kominn á leið með lausafé sitt, ok ætlaði at flytja til Reykjadals; ok nú koma þeir Þorbjörn eftir Galta, ok þótti Þorbirni hann hafa mjök efldan Vémund til þessarra verka, er hann fekk honum bæði skip ok son sinn til fararinnar, ok kveðst þó skyldu bæta honum sonardauðann, með því at hann höggr Galta banahögg, enn tekr upp lausafét hans alt, ok flytr heim til sín. Nú spurðust víða þessi tíðendi. Svá er sagt, at Áskell sendir orð Eyjólfi, at þeir fyndist í Ljósavatnsskarði á Hálsi. Eyjólfr kom til mótsins. Sú var sættargerð þeira, at Gnúpr og Hrafn skyldu báðir bótalausir, er þeir hefðu ekki á brott farit, sem skylt var. Steinn falli ok óhelgr, enn víg Þorvalds skal vera til sýknu Helga Þorbjarnarsonar, enn Galta skal bæta hundraði silfrs. Þeir Vémundr ok Háls skulu falla óhelgir um Eyjafjörð, nema þeir fylgi Áskatli. Helgi skyldi ok falla óhelgr fyrir norðan Hnjóská, nema hann væri í för með Eyjólfi Valgerðarsyni.

14. Maðr hét Narfi. Hann var frændi þeira Vémundar, ok bjó í Laxárdal. Svá er sagt, at maðr hét Ha*ll*steinn ok var Þengilsson. Hann bjó á þeim bæ, er at Höfða heitir. Hann átti dóttur, er Þóra er nefnd. Hennar bað Helgi, son Þorbjarnar ór Árskógi, ok var hon honum föstnuð, ok ákveðin brullaupsstefna,

ok skal Hallsteinn inni hafa boðit. Svá er sagt, at Vémundr kom at máli við Narfa frænda sinn, ok taldi um fyrir honum, at honum væri þat til at kvænast, ok kveðst hann vera mundu fulltingsmaðr at, ef hann vill, ok nefnir til Þóru dóttur Hallsteins í Höfða. Narfi kvað þat vera óvænt stofnat, — „því at hon er áðr“, segir hann, „föstnuð Helga ór Árskógi“. „Enn líkar mér“, segir hann, „kvánfangit ef þú mátt ná til handa mér þessi konunni“. Ok um haustit fara þeir Vémundr tíu saman út í Höfðahverfi á þann bæ, er heitir á Bárðartjörn. Þar bjó sú kona, er Ísgerðr hét. Þeir taka þar gisting. Hon var mikil fyrir sér ok fjölkunnig mjök, ok svá er sagt, at hon var vinkona Vémundar. Hon lagði þau ráð til, at þeir færi til nausta ok biði þar, ef nökkura veiði bæri í hendr þeim um morgininn, ok kvað þá koma mundu brúðmennina. „Mun ek“, segir hon, „vera í umsjá um yðvart mál“. Ok nú fara þeir Vémundr sem fyrir þá var lagt.

Steinfiðr hét maðr; hann var fróðr maðr ok fjölkunnigr nökkut. Honum Steinfinni var boðit til boðsins til skemtanar mönnum. Svá er sagt, at brúðrin sat í dyngju sinni um daginn, ok margt kvenna hjá henni. Ok þá er búit var til at þær komi inn konurnar, þá sendi Hallsteinn húskarl sinn eftir þeim, at þær færi inn ór dyngjunni. Húskarlinn tók í hönd Þóru, ok

leiddi hana eftir sér; ok er þau kómu út, þá gerði á myrkr svá mikit, at þau máttu ekki sjá frá sér, ok þá var húskarlinn sleginn mikit högg meðal herðanna ok um höfuðit, enn bylr mikill kom at henni, svá at hon fauk í einu alt ofan til naustanna. Þá kom kall mikit í naustdyrnar, ok var um rætt, at þeir skyldi hafa hendr á henni Þóru, ef þeim væri svá mikit um at varðveita kost hennar, sem þeir höfðu látit. Þeir Vémundr hlaupa nú ór naustdyrum, ok fara á bak. Vémundr setr Þóru í kné sér, ok riðu þeir nú á brott með brúðina, ok fara þar til er þeir koma í Hnjóskadal, ok mjök svá til Þverár. Þar bjó sá maðr, er Gunnsteinn hét. Enn þá dvaldist ferð þeira, ok var þat af fjölkyngi Steinfinns, sem enn mun sagt verða síðar. Þeim Ha*ll*steini þótti í óvænt efni komit vera, þá er húskarlinn sagði þeim sögu sína, at hann var lostinn mikit högg, enn brúðrin á brott tekin, ok þá segir hann gera svá mikit myrkr, at aldri vissi hann hvert hon hvarf. Enn þeir Ha*ll*steinn þóttust þat vita, at af fjölkyngi myndi verit hafa myrkrit, ok af ráðum Vémundar ætluðu þeir þetta myndi verit hafa, ok ræddu margt um þetta sín á milli. Svá er frá Steinfinni at segja, at hann sat upp ok horfði í jörðina fyrir sik fram, ok mælti við engan mann. Þá spyrja þeir, ef hann þættist nökkut til vita, hvat af

Þóru var orðit. Enn hann kveðst þat gerla mega vita, ok sagðist þó eigi munu segja þeim, nema þeir gæfi honum til þrjár merkr silfrs.

Þeir sögðu, at þat þótti þeim litit til at vinna, ef nökkut mætti þá þessi svívirðing af þvást þeira máli. Enn Helgi segir þat fé vel komit, er honum var gefit. Steinfinnr sagði mörgum mein at heimskunni, ok kallar þat óvitrlegt, at þeir þóttust ekki til vita, hvat af brúðinni var orðit. Ok nú segir Steinfinnr, at Ísgerðr hafði þar komit, frá Bárðartjörn, ok rekit fótaskinn sitt um höfuð honum húskarlinum, — „ok af því varð myrkrit ok svá vindrinn, sá er henni feykti ofan til naustanna“. Hann segir, at þeir Vémundr höfðu þar verit í naustinu, — „ok tóku þeir við Þóru, ok reiddu brott“, ok nú kvað hann heldr mundu seinka ferðinni þeira Vémundar. Helgi fór nú við tuttuganda mann, enn þeir váru allir eftir, Ha*ll*steinn bóndi ok Steingrímr ok Þorbjörn ór Árskógi, faðir Helga. Nú fara þeir Helgi, ok finna þá Vémund við Þverá, ok sló þegar í bardaga þar í brekkunni við þá Vémund ok hans förunauta. Þar fellu þrír menn af liði Vémundar, enn tveir af Helga. Húskarl Gunnsteins frá Þverá var þar skamt brott frá, er þeir börðust. Hann hljóp heim ok sagði Gunnsteini, til, enn hann fór þegar at skilja þá, ok sagði at hann myndi Vémundi veita, ef Helgi vildi

eigi frá hverfa með festarkonu sína. Ok nú skiljast þeir. Fór Helgi heim með konuna, ok gerði brullaup til hennar. Vémundr fór til Áskels, ok sagði honum til svá búins, ok varð Áskell illa við, ok þótti hann mjök dirfst hafa til þessa máls, ok kvað hann jafnan láta skamt á milli óspektanna. Ok nú sendir Áskell enn orð Eyjólfi Valgerðarsyni, at hann komi til móts við hann, ok fyndist at Hálsi; ok nú tala þeir um málin, ok var sú gerð þeira, at jafna saman vígunum, enn víg Narfa skal koma fyrir heimsóknina ok brotttöku konunnar með, enn hinir mennirnir fjórir skulu vera jafnir, er þar fellu.

15. Svá er sagt, at Helga Granadóttir hljóp nú frá búi Háls bónda síns, ok heim til föður síns, ok hitti ekki Áskel Háls ferr nú á fund Áskels, ok biðr hann eiga hlut at við Helgu, at hon færi heim aftr til bús síns. Enn Áskell sagðist mundu engan hlut at eiga með þeim, svá ferlega sem þau létu jafnan, ok kvað þau ekki vilja af því hafa, er þeim var ráðlagt.

Vémundr ferr nú einhvern dag á Jarlsstaði til fundar við Örnólf rellu, ok falar gripi at honum, ok svá beiddist hann at taka mál af honum á hönd Steingrími um hálfa mörk silfrs þá er eftir hafði verit öxna verðsins, þeira er hann hafði selt Steingrími. Enn Örnólfr segist

eigi munu selja honum málit, nema Áskell vili þat. Þá beiddist Vémundr, at Örnólfr færi á fund Áskels með honum, ok vildi hann gjarna við taka málinu. Ok nú fara þeir á hans fund ok bera upp fyrir honum. Áskell kveðst eigi vilja, at Vémundr tæki við málinu af Örnólfi á hönd Steingrími, ok kvaðst vilja, at þeir Vémundr ok Steingrímr ættist ekki ilt við, ef svá mætti vera. Örnólfr bað Áskel með fara, sem hann vildi, ok nú lét Áskell hann hafa tvær merkr silfrs; ok skiljast nú við svá búit.

Þat er sagt, at Vémundr kom at máli við konu sína einnhvern dag, ok segir, at hann myndi fara á brott erenda sinna, ok kvaðst eigi heim mundu koma í bráð; sagðist þá mundu fara til Vöðlaþings með Áskatli. Hann ferr nú heiman, ok þar til er hann kemr í Kaupang til manns, er Þórðr hét. Hann bjó á Völlum, ok var góðr bóndi. Enn nú nefndist Vémundr Björn, ok kvaðst vera reikunarmaðr einn, ok sagðist þar vilja bíða þings, ok beiddi hann bónda viðtöku þessa stund. Þórðr bóndi bað hann kaupa sér mat með sverðinu, því er hann hafði í hendi sinni. Hattarmaðr vill eigi vera vápnlaus, ok vill heldr vinna til matar sér torfverk. Bóndi þóttist þurfa at láta gera garð um tún sitt fyrir þingmönum, at eigi beitti þeir upp völlinn. Tók Björn nú við verkfærum; enn bóndi átti heimanferð fyrir höndum, ok

vísar hann nú gestinum á verkit, ok sagði honum, hvat hann skyldi vinna. Ok nú feldi Björn gaflhlað í búðartoft Steingríms, ok síðan rak hann þangat naut í búðartoftina, ok gerði þar sem hann mátti óhreinlegast. Nú koma þangat húskarlar Steingríms, ok skyldi tjalda búðina; enn þeir höfðu engi verkfæri haft með sér. Nú þótti þeim eigi vel í hendr sér búit, at toftin var full af torfi ok grjóti. Björn bauð at ljá þeim verkfærin, er hann fór með; enn þeir vildu þat gjarna. Nú segir hann þeim, at þar var rétt at grafa torfit á vellinum til búðarinnar. Enn þeir tóku þat ráð, ok þykkir þat starfminna enn sækja til lengra, ok gera nú svá, þar til er upp var ger toftin. Nú kom bóndi heim, ok taldi mjök á hönd Birni, er þetta hafði af hans völdum verit, ok sagði þar gert mikit jarðarspell ok lagabrot í þeima hlut. Enn Björn kvað svá mundu um verða búit, at bóndi mætti þessu vel una; tók nú ofan höttinn, ok kendi bóndi þar Vémund kögur, ok bauð hann at taka málit til meðferðar ok eftirkæru. Segir at þetta hefir af honum hlotizt, ok væri þat maklegast, at hann rétti hlut bónda. Ok nú handsalaði bóndi honum landit, ok er nú við hann at eiga um þetta mál. Húskarlarnir segja nú Steingrími til þessa, ok hann þóttist þegar vita, at þetta váru ráð Vémundar. Nú koma menn á þing, Áskell ok frændr hans. Þar

kom ok Steingrímr. Svá var sagt, at Steingrímr átti þann bróður, er Þorvarðr hét. Hann var Örnólfs son ok Yngvildar, er kölluð var allra-systir. Hann bjó á þeim bæ, er í Kristnesi heitir. Hann var vitr maðr, enn miðlungi þótti hann góðgjarn. Nú finnast þeir á þinginu, Áskell ok Steingrímr, ok segir Áskell Steingrími, at hann hafði tekit sök á hönd honum, enn Steingrímr sagði þat mundu með engum vandræðum verða skulu sinna vegna, ok bað Áskel fyrir ráða, þann veg sem hann vildi, ok galt Áskatli tvær merkr silfrs. Enn Áskell bauð Vémundi at hafa fé þat, enn hann vill eigi hafa fé Áskels. Áskell vill nú, at niðr falli sökin Vémundar við Steingrím, ok þetta lét Vémundr sér líka fyrir bæn Áskels, ok fara nú heim sáttir af þinginu.

16. Nú er frá því at segja, at Háls kemr einhverju sinni á fund Áskels ok berr upp vandkvæði sín fyrir honum. Segir, at varla þóttist hann mega búi halda, ef Helga kona hans kemr eigi heim, ok biðr Áskel nú hlut í eiga, ok vita, ef hon vildi enn láta at hans orðum. Áskell hét nú, at eiga hlut í með þeim, ef Háls vill því heita í móti, at láta batna samfararnar við hana. Svá er sagt, at Áskell bjóst til ferðarinnar með tuttuganda mann, ok var í ferð með honum Vémundr ok Háls; ok nú fara þeir, þar til er þeir koma þar sem

heitir Leyningsbakki, ok þá mælti Áskell, at þar vildi hann vera grafinn, þá er hann andaðist, ok þótti þar vera gott landslag, ok sagði at hann vildi ekki fé hafa með sér. Nú svara þeir frændr hans, at þess skyldi langt at bíða, at hann þyrfti niðr at grafa. Síðan aka þeir til Eyjafjarðar, ok upp með Eyjafjarðará, ok nær gagnvert Stokkahlöðum. Vémundr ok Háls riðu fram fyrir, ok sjá þeir, at menn ganga brott ór laugunni, ok kenna at þar var Steingrímr ok nökkurir menn með honum, ok þá mælti Háls: „Við hefir Steingrímr enn leitat, at þvá af sér svívirðing, er þú létt ljósta hann með sauðarhöfðinu, ok þó mun honum þat tregt veita, áðr enn hann fái alla af þvegit“. Ok nú segir Áskell, at honum þótti helzt troll toga tungu ór höfði honum er hann mælti slíkt; sagði, at meiri ván væri, at þeir hefði heyrt, hvat hann hafði mælt, er hann var forviðris, enn Áskell kveðst heyra í gegn veðrinu, ok var mjök löng stund fram til þeira Vémundar; enn þó kvað hann nú svá búit vera mundu. Þeir ríða nú í Eyjafjarðardal til Grana, ok váru þar um nóttina. Nú beiðir Áskell Grana, at Helga dóttir hans myndi verða í ferð með þeim, ok hét nú því á mót, at Háls skyldi betr við hana vera heðan af, enn áðr hafði hann verit; enn ellegar kveðst hann mundu heimta út peninga hennar, ok láta hana þá heim fara, ef eigi

betraðist um af hans hendi. Ok Grani vill enn gera, sem Áskell beiddi. Nú bjoggust þeir á brott þaðan snemma um morgininn, ok var Helga í þeira ferð, ok Grani lét aka Áskatli til Vöðlaheiðar. Enn er þau koma gagnvert Kroppi, þá sá þau þrjá tigu manna renna til árinnar, ok nú bað Áskell, at þeir skyldi fara undir stakkgarðinn, er þar var hjá þeim, ok æja hestum sínum. Enn síðan bað hann þá ganga fram á bakkann ok verjast þaðan, ef eigi væri alt fritt af Steingríms hendi, ok þótti nú vera mega, at eigi þyrfti nú at dyljast við, hvárt Steingrímr hefði heyrt fyrra dags, þat sem Háls mælti. Ok nú ganga þeir fram á bakkann. Enn svá er sagt, at áin var ísuð, ok var ótraustr ísinn á ánni. Áskell spurði þá hvat Steingrímr vildi, er hann fór svá hvatlega, enn Steingrímr kvað nú mál at efna heitstrenging sína, ok kvað nú fleiri munu gjalda Vémundar, enn þá er þess væri maklegir. Nú er svá sagt, at þar sló þegar í bardaga, er þeir váru komnir í skotmál. Þá sá Steingrímr, at seint mun at vinnast, meðan þeir gangast eigi nær enn svá, sem þá var, ok þykkir nú þat eina til, at þeir leiti yfir ísinn at þeim Áskatli. Nú mælti Áskell til Steingríms, ok bað hann varlega fara á ísinn, ok kvað hann ótraustan, enn Helgi ór Árskógi svaraði, ok kvað þá munu sára mjög, Áskel ok förunauta hans, ok hann

myndi fyrir því slíkt mæla, ok letja þá atgöngunnar. Þá segir Þorvarðr Örnólfsson, at honum þykkir atsóknin þeira Steingríms óvænleg. Þá tók Helgi ór Árskógi þat bragða, mágr hans, at hann stakk spjótskaftinu niðr á ísinn, ok hljóp svá á bakkann upp at þeim Áskatli. Háls hjó þegar framan í fang Helga, svá at hann fell á bak aftr út á ána, ok fekk þegar bana. Svá er sagt, at nú brast niðr spöngin undir þeim Steingrími. Sumir vilja þat segja, at Vémundr skyti til Steingríms með spjóti, þá er hann vildi upp ór vökinni á ísinn, ok yrði honum þat at bana. Enn sumir segja at hann druknaði þar í vökinni. Tveir menn druknuðu aðrir, enn Steingrímr; tveir menn váru ok drepnir af hans förunautum, Helgi mágr hans, ok einn maðr annarr. Svá er sagt, at Áskell bað þá nú hvata í brott, sem þeir mega. Ekki er þess getit, at hann týndi neinum manni í bardaganum. Ráðast þau nú til ferðar. Þeir ríða nú fyrír, Vémundr ok förunautar þeira, ok ræða um, at mjök vel hefði at borizt, er Steingrímr var af ráðinn, ok þótti þeim vel hafa gengit leikrinn. Frá því er at segja, at sá maðr hafði verit í ferðinni með Steingrími, er Þórir er nefndr. Hann var son Ketils flatnefs. Hann hafði rent fótskriðu yfir ísinn, ok leyndist þar, þá er hann sá, hversu Steingrími hafði farizt. Þar heitir Kárapollr,

sem hann var staddr. Nú er hann þóttist vita, at þeir Áskell myndi brott farnir frá ánni, þá hljóp hann undan ísinum ok upp á bakkana. Þá Vémund hafði nú mjök brátt borit undan fram. Þat er frá Þóri at segja, at hann hleypr nú fram eftir þeim Áskatli, ok er hann kom at sleðanum, þar sem þeir óku, þá hjó hann þegar til Áskels goða, ok kom í höfuðit. Hann snýr nú þegar aftr til árinnar, ok rennir enn fótskriðu yfir ísinn, ok ferr nú til sinna förunauta, ok sagði þeim frá sinni ferð. Þeim þótti hann hafa haft gott erendi. Fara þeir nú heim, ok una sinni ferð illa. Frá Áskatli er þat at segja, at hann bað Helgu binda um höfuð sér, ok ekki skyldi hon gera vart við um áverkann, ok kveðst gjarna vilja, at hér hlytist ekki ilt af, ef hann mætti því við koma. Ok hon gerði sem hann beiddi, ok gat ekki um þetta, ok vissu þau tvau ein þenna atburð. Þau kómust á Háls um aftaninn, ok um morgininn snemma vekr Áskell þá ok biðr upp standa hvatlega, ok kveðst heim vilja til dagverðar um daginn. Ok nú fara þau ok komast yfir Fljótsheiði. Nú sagði hann þeim, at hann hafði sár fengit, ok hversu þat hafði at borizt, ok kveðst fyrir því eigi fyrr hafa til sagt, at hann vissi kapp frænda sinna um þat, at þeir myndi eigi hafa skilit við svá búit, ef þeir vissi þá þegar. Enn hann kvaðst gjarna vilja, at engir menn hlyti

ilt af vígi hans, ok bað þá vera sáttgjarna frændr sína ok kvað þá þat bezt af at gera, at stöðva óhöppin sem mátti. Sagði ok, at hann þóttist þat jafnan gert hafa um þeira mál, at firra þá vandræðum, sem hann mátti, ok bað þá nú þess minnast um þenna hlut, er honum þótti svá miklu máli skifta. Segir ok, at hann vildi gerð þeira Eyjólfs Valgerðarsonar ok Hávarðs, ok hafði hann þegar sett ráðit alt fyrir Hávarði um gerðina, hvern veg hann vildi vera láta. Nú andast Áskell goði, ok þótti mönnum þat mikill mannskaði, því at hann hafði verit mikill höfðingi ok vinsæll. Nú veita þeir honum þvílíkan umbúnað, sem hann hafði fyrir sagt, ok þótti nú þessi tíðendi helzti fljótt at hendi hafa komit. Þessi tíðendi spyrjast nú víða, ok þótti öllum mikit at orðit í fráfalli slíkra manna. Þótt Áskell væri mörgum mönnum meir harmdauði enn Steingrímr, þá var þó hvárrtveggi mikill höfðingi.

Nú er svá sagt, at Eyjólfr sendi orð Hávarði, ok svá Þorsteini syni Áskels, ok Vémundi, ok öðrum frændum hans, þeim sem nökkurs váru verðir. Skyldi þeir koma á Möðruvöllu til sáttarfundar. Enn því er Skútu Áskelssonar ekki hér við getit, at hann var þá ekki á Íslandi, ok hafði hann verit utan um hríð. Ok nú koma menn til fundarins. Er svá sagt, at Einarr Konálsson, fóstri Eyjólfs,

átti mikinn hlut í sáttmálum millum manna. Er nú um leitazt, ef Þorsteinn eða frændr hans vildi sættir taka. Þorsteinn segir: „At því hefi ek jafnan hugat, þá er ek hefi verit við staddr, þá er faðir minn var við málaferli manna, at jafnan vildi hann firra menn vandræðum, heldr enn æsa þá fram at óhöppunum; ok svá mikinn hug sem hann lagði á jafnan at sætta menn, þá lízt mér“, segir hann, „sem gjarna myndi hann vilja, at hér gerðist eigi vandræði af á milli manna þessu máli, er hann tekr svá mjök sjálfan. Nú mun ek eigi hitta mér betra ráð, enn líkja sem mest eftir því, sem ek vissa, at hann gerði, ok mun eigi níta sættunum“. Kemr nú þar, at menn vilja, at Eyjólfr ok Hávarðr geri um málin eftir því, sem Áskell hafði beitt fyrir öndverðu. Nú er þeir höfðu sáttir á orðit á málit, þá biðja þeir Þorstein koma til sín ok aðra menn, þá sem þar váru við staddir. Var sú sættargerð þeira Hávarðs ok Eyjólfs, at vígin Áskels ok Steingríms skyldi á standast, enn hinir þrír förunautar Steingríms, er þar létust, skulu koma fyrir tilferðina þeira Steingríms, enn goldin aftr eyin mikla fyrir víg Helga ór Árskógi; ok váru nú veittar trygðir á milli manna, nema fyrir Skútu; hann var utan lands. Þórir skyldi fara utan, ok vera aldri í Norðlendingafjórðungi, meðan Fjörleifarsynir væri á lífi. Eyjólfr

seldi nú gripina í hendr Þorsteini ok Hávarði, þá er Áskell hafði honum selda eftir hrútshöfuðshöggit. Ok nú skiljast menn vel sáttir, ok undu nú vel þessum málalyktum.

Enn frá Vémundi kögur er þat at segja, at hann varð sóttdauðr, enn þótti þó vera hinn mesti garpr, meðan hann lifði.

II.

Víga-Skútu saga.

17. Þat er nú fyrst at segja, at Þorsteinn býr í Hvammi eftir Áskel föður sinn, ok var hann vinsæll maðr. Hann seldi af hendi goðorð þeira Skútu. Svá er sagt, at annat sumar eftir kom Skúta til Íslands, ok var hann með Þorsteini bróður sínum um vetrinn, ok var löngum hljóðr á þeim vetri, ok þykkir sér nær höggvit hafa verit, ok þóttist engar bætr haft hafa fyrir víg föður síns. Ok um várit eftir skiftu þeir bræðr fé sínu ok föðurarfi. Skal Skúta hafa lausafé ór skiftinu, ok hann var til þess ætlaðr, at hefna föður þeira, ef hann mætti, því at hann var í engum trygðum við menn um þessa sök. Enn Þorsteinn skal hafa landit í Hvammi, ok halda búinu. Nú kaupir Skúta sér land at Mývatni, ok bjó þar sem nú heitir á Skútustöðum. Gerðist brátt mikilhæfr

maðr í mörgu lagi, sem enn mun heyra mega síðar í sögunni.

Þorbergr hét maðr, ok var kallaðr höggvinkinni, ok ekki vinsæll við alþýðu manna. Hann átti tvá sonu; hét annarr Þorsteinn, enn hinn Ölvir enn spaki.

Geiri austmaðr bjó á Geirastöðum fyrir norðan Mývatn. Hann átti þrjá sonu, er enn eru nökkut við þessa sögn hafðir. Hét sonr hans *Örn*, annarr Glúmr, hinn þriði Þorkell. Þeir váru allir miklir menn fyrir *sér*.

Arnórr hét maðr, ok var Þorgrímsson, ok bjó í Reykjahlíð fyrir norðan Mývatn. Hans synir váru þeir Þorfinnr ok Böðvarr. Arnórr var mikill kappi ok góðr bóndi, ok jafnan er frá honum vel sagt, þar sem hann kemr við sögur ok málaferli manna.

Hallr hét maðr, er bjó at Sandfelli við Mývatn, skamt frá Geirastöðum. Hann átti dóttur, er Þorkatla hét.

18. Eitthvert sumar kemr skip af hafi í Húsavík, þó at svá bæri oftar at. Þat skip áttu bræðr þrír. Vagn hét einn, ok var kallaðr spjót. annarr Nafarr ok var kallaðr sax, Skefill hinn þriði, ok var kallaðr sverð. Þeir váru miklir menn fyrir sér. Svá er sagt, at hverr þeira bræðra átti þat vápn, sem við var kendr. Þeim þótti þau í bezta lagi sinnar eigu, ok létu sér aldri hendi frá ganga. Ok þat segja menn, at

öll þessi vápn væri forkunnar góð. Þeir váru kunningjar Glúms Geirasonar, ok ætluðu þangat til vistar til þeira feðga, Geira ok Glúms, því at Glúmr hafði boðit þeim þangat til vistar. Nú áttu þeir annríkt mjök, ok varð eigi tóm at sækja austmennina, sem ætlat hafði verit, ok þótti þeim feðgum sem þat myndi engu skifta, þótt þeir kæmi nökkurum nóttum síðar, enn þeir höfðu um rætt í fyrstu. Svá er sagt, at varð þess varr Þorbergr at Arnarvatni, ok ferr hann þegar til skips, ok bauð þeim austmönnum til sín. Enn þeir segja at þeir myni fara til Glúms. „Já“, segir Þorbergr, „er ekki þat, sem mik grunar, at nú mun vera liðinn sá tími er til var tekinn, at eftir þeim skyldi hafa farit verit“. Þeir sögðu, at svá var, — „kann vera“, segja þeir, „at Glúmi sé annsamt, ok eigi hann eigi tóm at koma eftir oss, enn hann mun þykkjast vita, at svívirðingarlaust mun vera“. „Enn hitt þætti mér líkara“, sagði Þorbergr, „at honum myndi þat í hug koma, at þeir væri lítt til færir at taka við frjálsum mönnum, þeim er nökkuru skífti, hversu við var gert, því at svá eru þeir feðgar fátækir at fémunum“, segir Þorbergr, „at nær er úti annarr biti, þá er annar er etinn“. Nú hlýða þeir nökkut á þetta, sem hann sagði, ok þar til taldi hann um fyrir þeim, at þeir játta, at fara þangat til vistar til Þorbergs. Ferr hann nú heim ok lætr vel yfir

sinni ferð. Nú er svá sagt, at Glúmr kemr til skips annan dag, ok sagðist þá vera kominn eftir þeim bræðrum, ok vildi þá heim flytja til sín. Enn þeir sögðu, at Þorbergr hafði þar komit um daginn áðr, ok sögðust nú vera ráðnir at fara þangat til vistar, ok kváðust nú eigi vildu því bregða. Þá svarar Glúmr, er þeir höfðu sagt honum umtalit Þorbergs, ok svá þat, hversu hann hafði á tekit þeim feðgum: „Engi mun þat kunna at segja, at honum Þorbergi verði féskortrinn. Enn fleiri munu þat segja, at hann láti færum mönnum verða gagn at sínu fé“, — ok þótti honum illa, er þeir skyldu vera með svá vándum manni, sem Þorbergr var. Nú lætr Þorbergr brátt koma eftir kaupmönnum ok lætr flytja þá heim til sín, ok var við þá forkunnar vel. Svá var sagt, at Þorbergr sendi Ótrygg heimamann sinn at færa út í eyjar fé þat, er slátra skyldi til jóla, ok svá naut ok kapla, ok áðr enn hann færi heiman, bað hann Ótrygg færa eina merina í hlöðu Glúms á náttarþeli, ok haga svá til, at engi yrði varr við. Nú fór hann sem fyrir var mælt, ok vissi þó engi, hvat þessu skyldi. Kemr heim síðan, ok segir honum til svá búins, ok nú þykkir Þorbergi hann hafa vel gert. Um morgininn kemr Þorbergr snemma inn, ok vekr menn upp, ok segir. at honum var horfit merhryssi gott, ok vill at menn fari at leita, — „ok mun svá eft-

ir at sjá", segir hann, „at af mannavöldum mun vera, ok get ek at stolit sé hrossinu". Þá svara sumir, at enga menn þóttust þeir sjá líklega til þess. „Eigi má þat vita", segir hann, „þar sem hér sitja þrotsmenn samtýnis hjá oss, ok eru þeir feðgar líklegastir til at valda þessu, Geiri ok synir hans, því at þeir eru áræðismiklir, ef þeir þurfa nökkurs við, ok munum vér þangat fara at rannsaka". Svá er sagt, at Þorkell Geirason var nú ekki hér við þessi mál, því at hann var útlendis. Nú biðr Þorbergr austmennina verða í ferð með þeim at rannsaka; kvað þá nú sjá mega, at því var vel ráðit, at þeir höfðu heldr haft þessa vistina, enn með Glúmi. Enn austmenn kváðu þat vera verra manns bragð, enn Glúms, at stela frá mönnum, ok sögðust eigi mundu þangat fara til at rannsaka. Er svá sagt, at Þorbergr ferr nú, ok menn með honum. Ferr hann nú, ok heldr djarflega, er hann þóttist vita, hversu takast myndi ferðin; ok koma nú til Glúms, ok beiða hann rannsóknar, ok þeir feðgar láta uppi rannsóknina. Leitar hann nú vannlega, ok hittir ekki, þar til er hann kemr at einhverri hlöðu, ok þar í hlöðunni fann hann merina, ok kvað þá vera verri menn, enn þeir létu yfir, eða margir aðrir, er þeir skyldu vera sannreyndir at þjófskap. Þá svaraði Glúmr ok kvað sér á þessu engan kunnleika vera, ok kvað hann vera

sjálfan líklegastan til að hafa þetta bragð gert, enn snúa nú síðan á aðra menn, ok kvað mönnum þat miklu kunnara, at hann var vándr maðr. Öllum þótti þetta illa vera orðit, því at þeir váru vinsælir menn frændr. Nú spurði Þorbergr, ef Glúmr vildi nökkuru bæta fyrir þetta, ok felli þar málit niðr, sem nú var komit. Enn Glúmr kvað það fjarri fara, at hann myndi hér neinu fyrir bæta, er hann mátti engan grun vita sér á hendr. Þorbergr kvað þó hér mundu verða nökkut fyrir at koma, þó at honum væri leiðent gert um bótina. Glúmr kvaðst því betr þykkja er meira kæmi fyrir, ef sá gyldi er maklegastr væri; ok nú skilja þeir ræðuna at sinni, ok ferr Þorbergr nú heim, ok þykkist vel hafa leikit. Spurðist nú þetta víða, ok þótti mönnum þetta illa orðit, því at fleiri menn unnu góðs hlutar Glúmi, enn Þorbergi, ok væntu enn, at hér muni önnur raun á verða um þetta mál, enn nú var fyrst orðrætt af alþýðu. Nú sitja hvárirtveggja i kyrðum um vetrinn.

Svá er sagt, at Þorbergr hittir Þorgeir goða, frá Ljósavatni, því at vinátta var milli þeira, ok spyrr hann ráða um þetta mál, hversu með skal fara. Segir, at hann þykkist þar eiga mikit traust um ráðagerðir sínar, þar sem hann var. Þorgeirr bauð at búa til málit á hönd Glúmi. Enn Þorbergr kvað þá þann upp kominn, sem honum var mest at skapi. Ferr nú

heim síðan; ok er váraði, bjóst hann at fara stefnuför til Glúms, ok biðr nú menn til fararinnar með sér. Hann ræðir um við vetrtaksmenn sína, ef þeir vilja verða í ferð með honum. Enn þeir váru þó tregir til, ok fóru þó um síðir við fortölur Þorbergs. Býst hann nú heiman, ok váru þeir átján saman. Þeir höfðu kalt veðr um daginn. Fara þeir nú, þar til er þeir koma á Geirastaði. Þeir Glúmr sátu við eld, þá er þeim var sagt, at mennirnir fóru at bænum. Nú hlaupa þeir til klæða sinna ok vápnast, ok ganga síðan í dyr út. Ok nú senda þeir eftir mönnum at veita þeim lið. Svá er sagt, at þeir Glúmr váru átta saman þar fyrir, þá er Þorbergr kom. Nú koma þeir Þorbergr at bænum, ok ríða þegar í túnit, ok stefnir Þorbergr þegar Glúmi um þjófskap. Svá er sagt, at þá er hann hóf stefnuna, hljóp hann Geiri ór dyrunum út, ok at honum Þorbergi, ok hjó til hans, enn Þorsteinn son Þorbergs brá við skildi, ok þá hljóp Glúmr at, ok hjó til Þorsteins, ok veitti honum þegar bana. Nú hlaupa út allir þeira menn ok til bardagans, ok nú veitir Þorbergr Geira sár á fæti. Þá kemr at Hallr frá Sandfelli við tíunda mann, ok fór þegar til með Glúmi, ok þeir níu, sem með honum váru. Ok nú var skamt at bíða, áðr enn Skúta kemr þar til með tíunda mann; ok nú ræðir hann til sinna manna, at þeir skulu ganga

á hæð nökkura, er þar var hjá þeim, ok vildi hvárigum veita, ok kvað þeim betr ganga sem skyldi; segir ok, ef sá yrði brott gerr af víg-unum, at þá myndi reynast brátt, hverr ríkastr væri at Mývatni. Þá kom Þorfinnr Arnórsson at ríðandi, ok ferr þegar til bardagans með Glúmi. Ok svá er sagt, at Þorfinnr hjó fram-an í andlit Þorbergi, ok var af því kallaðr höggvinkinni. Í þessu bili kemr at Arnórr ór Reykjahlíð með tólfta mann, ok gengr hann þegar í milli manna, ok skildi þá. Þar fellu allir austmennirnir. En sinn húskarl var fall-inn af hvárum. Enn Ótryggr var særðr til ó-lífis; ok græddi Glúmr hann, því at hann sagði hversu farit hafði um merina, þá er Þorbergr bauð honum at leiða hana í hlöðu Glúms, ok var nú bert illmælit af Þorbergs hendi við Glúm. Er nú leitat um sættir milli þeira, ok kom svá at þeir skulu gera um málin, Þorgeirr goði frá Ljósavatni ok Arnórr ór Reykjahlíð. Sú var gerð þeira, at á gengust vígin húskarlanna, enn áverki Ótryggs, er hann var særðr til ólífis, ok enn aðrir tveir menn líflátnir af liði Þorbergs, skulu koma fyrir áverka Geira; enn sá áverki, er Þorbergr hafði fengit, skal vera fyrir tilför-ina ok ill málaefni, er hann hafði með svikum at farit. Þeir váru ok allir drepnir austmenn-irnir, er með Þorbergi váru ok lágu þeira víg kyrr, svá at engi þeira var fé bættr. Þeir váru

brott gervir þaðan ór sveítinni, Geiri ok Glúmr, feðgarnir, ok er svá sagt, at Geiri bjó í Króksfirði á Geirastöðum. Svá er sagt, at Glúmr fekk Ingunnar Þórólfsdóttur Véleifssonar; — ok þótti Glúmr vera mikill maðr fyrir sér, sem enn má nökkut marka í þessum frásögum.

19. Þat er sagt, at Þorkell Geirason kom út um sumarit í Húsavík vetri síðar, enn þessir atburðir váru, er nú var frá sagt, ok fór hann til vistar til Ófeigs í Skörð. Ófeigr var þá átján vetra gamall, ok þat segja menn, at þeir Þorkell væri jafngamlir.

Maðr er nefndr Þorsteinn, ok var kallaðr varastafr. Hann bjó í Laxárdal. Hann var hólmgöngumaðr mikill ok illr viðreignar. Þat er sagt, at hann gerir heiman ferð sína einhverju sinni þess erendis, at biðja Þorkötlu, dóttur Halls frá Sandfelli. Enn Hallr sagði, at hann myndi eigi gifta dóttur sína svá vándum manni, sem hann var, ok kvað þat mörgum manni kunnigt vera, at varla fekst meiri ójafnaðarmaðr, enn Þorsteinn var. Nú bauð Þorsteinn Halli hólmgöngu. Sagði þá reyna mundu, hvárr ráða skal kosti konunnar. Enn Hallr nennir varla at ganga undan því, enn þóttist þó vera vanfærr at ganga í móti þvílíkum berserk, sem Þorsteinn var. Ok nú finnast þeir Hallr ok Þorkell Geirason, ok sagði Hallr Þorkatli, hvern vanda honum hefir til handa borit, ok svá, at

ráðin var hólmgangan með þeim Þorsteini varastaf. Þorkell kvað Hall nú missa Glúms bróður síns, ok sagði hann þá eigi mundu þurfa at ganga á hólm við Þorstein, — „ef hann væri hér, svá vingott sem með ykkr var“. Nú bauð Þorkell, at hann skyldi ganga á hólm fyrir hönd Halls, enn hann kvaðst þat gjarna vilja þiggja af honum. Hallr lét nú taka sverðit Skefilsnaut, ok er Þorkell skyldi á hólm ganga, fekk Hallr honum sverðit í hendr, ok kvað þat bíta mundu. Þat er nú at segja, at þeir Ófeigr ok Þorkell sömnuðu at sér mönnum, ok bjoggust nú til hólmsins, ok váru þeir saman fjórir tigir manna, ok helt Ófeigr skildi fyrir Þorkatli. Þorsteinn hafði ok fjóra tigu manna. Þorsteinn hét maðr, ok var kallaðr kvígr. Hann var vanr at halda skildi fyrir nafna sínum, ok svá var þá. Ófeigr hélt nú skildi fyrir Þorkatli, ok ganga þeir nú á hólminn. Er svá sagt frá viðskiftum þeira, at Þorkell hjó Þorstein banahögg, ok þegar er Þorsteinn var fallinn, þá mælti Ófeigr til Þorsteins kvígs, at nú vill hann, at þeir gangi á hólminn, ok reyni með sér, — „höfum vit nú áðr haft skemtan af þeira bardaga. Skulu vit nú skemta öðrum mönnum nökkura stund“. Enn Þorsteinn vill fyrir engan mun í móti mæla, er honum var svá á hólm skorat; ok nú ganga þeir á hólminn ok lauk því máli svá, at Þorsteinn fellr fyrir Ófeigi. Svá er sagt, at Þor-

kell vill nú láta bera aftr sverðit í kumlit, þar sem þat var tekit til handa honum. Enn Hallr kvað þat fjarri skulu fara, at engi maðr skuli njóta svá góðs gripar, ok segir, at eigi skal aftr bera sverðit. Enn Þorkell réð, at sverðit var þangat borit. Fara menn nú heim af hólminum, ok þótti mönnum þat vera landhreinsan, at þeir nafnar váru drepnir. Svá er sagt, at um nóttina eftir ena næstu bar Þorkatli Skefil í drauma, ok kvað Þorkel munu vera góðan dreng ok þakkaði honum, hvé hann hafði drengilega dugat, ok svá sverðit haft. „Enn ef þú hefðir eigi viljat, at aftr hefði verit borit sverðit, þá myndir þú hafa goldit þess í nökkuru. Enn nú mun fara með okkr annan veg, því at nú skal hvárrgi illa hafa, svá vel sem þér hefir farit, ok vil ek gefa þér sverðit, því at ek þarf þat nú ekki, enn þú ert svá vaskr maðr, at ek ann þér allvel at njóta“. Ok nú vaknar Þorkell, ok var þar komit sverðit, ok þótti honum allgóðr gripr, ok bar þat lengi æfi. Þorkell setti bú saman, ok bjó hann þar í hinum ytrum Skörðum, ok þótti hinn bezti bóndi. Spjótit Vagnsnaut átti síðan Þorvarðr Þorgeirsson. Saxit var ok upp tekit ór kumli Nafars, ok þóttu öll vápnin vera forkunnar góð, sem jafnan bar raun á, ef þau váru til nökkurs höfð. Enn eru hér nökkur merki til sögð.

Svá er sagt, at skip kom út við Knarrar-

eyri eitthvert sumar, ok Skúta ferr til skipsins, ok vá hann þar fyrstan mann í hefnd föður síns. Sá maðr hafði verit í ferð með Steingrími, þá er þeir Áskell börðust ok Steingrímr, sem sagt er fyrr í Reykdæla sögunni frá viðskiftum þeira. Annan mann drap hann litlu síðar er þar hafði verit á þeim fundi. Eftirmál var veitt um þessa menn báða, ok bætti Þorsteinn þá, bróðir Skútu, með sínu fé, sem rætt var í máldögum með þeim bræðrum. Enn ekki kunnu vér með sannindum at segja atburð um líflát þessarra manna. Enn þat vitum vér, at þetta var hin fyrsta hefnd Skútu eftir Áskel goða, föður hans.

20. Þórir, son Ketils flatnefs, er fyrr var frá sagt, at vá Áskel goða, hann varð sekr eftir víg Hróars Tungugoða sunnan um land, er hann hafði at verit með þeim Móðólfssonum í þeiri sveit, er heitir Skógahverfi, er þeir börðust þar sem nú heitir Hróarstunga; þat er í milli Fors ok Hörgs*lands*, ok milli lækja tveggja, er þar falla ofan af heiðinni. Svá er sagt, at Þórir ferr á fund Eyjólfs Valgerðarsonar, at vita um heraðs-vist norðr þar, því at hann var nökkut skyldr honum, ok þó lítt. Nú biðr hann Eyjólf at staðfestast þar í heraðinu, er hann kom út. Eyjólfr bað lýsa sýknu hans á Hegranessleið, ok taldi hann vera sýknan, ef engi talaði á móti, ok svo á Vöðlaleið. Svá var gert, ok

fekst þar hvártveggja sýknan, þegar er beizt var. Síðan skal biðja á Ljósvetningaleið, ok þótti Eyjólfi þat líkast, at þar myndi í móti mælt sýknu hans, enn taldi hann vera frjálsan, ef þar fengist sýknu l*ey*fit. Þar kom Eyjólfr til leiðarinnar ok svá Þorgeirr frá Ljósavatni, ok sat Þórir í millí þeira höfðingjanna. Svá er sagt, at Skúta kemr nú at máli við Þorstein bróður sinn, ok spyrr, hvárt hann vill heldr vinna á Þóri, eða setja ráðin til, ok sagði þá eiga honum mikla harma at gjalda, er hann hafði drepit föður þeira; — „skaltu fyrir því kjósa um“, sagði Skúta, „at ek mun gera þat, sem þú vill síðr, því at eigi mun auðvelt þykkja at svá búnu at komast yfir hann, ok eigi berr okkr at minni nauðsyn til, þótt torvelt sé at ná honum, at reka okkarra harma við hann“. Enn Þorsteinn þóttist til hvárskis vera vel færr; ok nú þóttist Skúta sjá, at þetta myndi verða meir til hans at taka, ok setti þau ráð til, at Þorsteinn skal bjóða Þorgeiri sætt fyrir sekt þess manns, er hann hafði fyrir ráðit, ok lúka þegar fyrir sakar fjölskyldar þeirar, er hann átti at annast. Ok nú verðr svá, sem hann setti ráð til, at Þorsteinn bauð fyrir váttum sættina, ok Þorgeirr kvaðst vilja, at Þorsteinn gengi til handsalanna, ok þó með fá menn. Skúta var þar með Þorsteini, ok þó duldist hann þar. Ok nú þegar er Skúta mátti at komast, þá hjó hann

til Þóris með öxinni Flugu, ok veitti honum banasár. Þá mælti Skúta: „Veiddi Fluga flatnefjunginn, þótt hann sæti á millum tveggja goðanna“. Eigi máttu nú lúkast handsölin fyrir þröng þeiri er þá var. Ok svá er sagt, at Skúta komst í brott ór þrönginni ok á bak hesti sínum, ok hleypti þegar út í skóginn, ok var bæði riðit ok runnit eftir honum, ok varð honum þó ekki nát, ok komst hann svá undan. Fara menn nú heimleiðis, ok urðu þeir Eyjólfr illa við þenna atburð ok Þorgeirr, því at þeir vildu hafa haldit hendi yfir manninum. Annan dag eftir, þá er smalamaðr Þorgeirs goða vildi hafa rekit fé sitt, þá hittir hann mann þann, er finna vildi Þorgeir, ok kvaðst vera sekr, ok vildi biðja hann dugnaðar ok viðtöku, enn þorði þó eigi at láta sjá sik, ok biðr hann at koma þangat í skóginn, enn hann kveðst mundu þar bíða, ok bað þó, at aðrir menn vissi ekki af þessu, enn Þorgeirr. Smalamaðr ferr nú, sem honum var boðit, ok segir Þorgeiri. Enn hann grunaði, hverju gegna myndi, ok fór nú til skógar með tíunda mann, ok lætr hann eftir mennina við skóginn, enn þeir fóru tveir einir í skóginn, Þorgeirr ok smalamaðr hans, ok fundu hvergi hinn seka manninn, ok fóru nú heim aftr við svá búit.

21. Nú er þar til at taka, at Grímr heitir maðr, er Þórðr gellir hafði sekðan um áverka

eitthvert sumar á þingi. Hann kemr á fund Þorgeirs einu sinni, ok biðr hann taka við sér, ok kvaðst mjök vera þurfandi dugnaðar, enn kvaðst þat hafa frétt, at Þorgeirr væri góðr drengr, og sagðist því fyrst hafa á hans fund sótt, at hann vænti af honum nökkurra hjálpræða, enn Þorgeirr kvaðst mundu veita honum ásjá, ef hann vægi Skútu. Nú kaupa þeir þessu saman. Síðan sendi Þorgeirr Grím til Þorbergs höggvinkinna, at hann réði honum ráð til at drepa Skútu. Sú var ráðagerð, at Grímr skal fara á fund Skútu, og biðja hann trúlegs dugnaðar, ok segja sér alla af hendi vera, ok at engu gagni vilja koma, ok biðja hann þarvistar ok ásjá, ok bað hann vera færivandan. Nú ferr hann sem fyrir hann var lagt, ok bar upp erendi sín fyrir Skútu, ok bað hann þarvistar ok ásjá, og kveðst mjög þurftigr vera, ok svá kemr, at Skúta tekr við honum, ok hét, at hann myndi þar vera um vetrinn. Ok þar var hann þann vetr, ok veitti Skúta honum vel vistina, enda kunni Grímr vel at þiggja, ok leitaði hann aldri til at vinna á Skútu. Um várit er þat sagt, at þeir fara til netja báðir saman einnhvern dag, Skúta ok Grímr, er þar váru í vatninu. Ok er þeir hafa farit um hríð, þá losnar skóþvengr Skútu, ok dvaldist hann at ok batt þvenginn, ok þá veitti Grímr honum tilræði ok hjó til Skútu. Enn Skúta var þann

veg búinn, at hann var í kufli ok hafði brynju undir kuflinum. Festi öxi Gríms í kuflinum, enn Skútu sakaði ekki, og nú greip hann Grím höndum, ok spurði, hvé hann var svá hverflyndr ok ótrúr. Enn hann segir þegar, at Þorgeirr hafði hann þangat sent, at drepa Skútu, ok nú bað hann sér griða, enn Skúta hét honum engu um þat; enn vita þóttist hann, at þetta váru ráð Þorgeirs. Svá er sagt, at Skúta færði Grím út í einn hólm í Mývatni, ok alnökðan. Síðan batt hann hann þar í hólminum við einn staur, ok kvað hann þar mundu búa verða um hríð, nema Þorgeirr byrgi honum. Nú ferr Skúta heim ok sendi Þorgeiri orð um þetta, enn Þorgeirr spurði, ef þeir vildi nökkut við hjálpa manninum. Enn þeir kváðust aldrei hirða, hvar hann var, ok kváðust eigi mundu duga honum, ok lét hann þar líf sitt í hólminum, og angraði mest sultr og mýbit, er hann var í engum klæðum.

22. Maðr hét Óláfr ok annarr Þorgautr. Þeir váru sekir menn, ok þó var þeim margt vel gefið. Þeir váru menn vænir ok kurteisir ok góðir fardrengir. Svá er sagt, at þeir koma einhverju sinni á fund Þorgeirs goða, ok báðu hann ásjá, ok var kaup þeira með sama móti og þeira Gríms hafði verit, at hann mun veita þeim ásjá, ef þeir dræpi Skútu, ok nú sendir hann þá til Þorbergs höggvinkinna, vinar síns,

með þeim erindum, sem fyrr, at hann gæfi enn ráð til at ná Skútu, ok nú koma þeir á hans fund, ok sögðu honum sín erendi, þau sem Þorgeirr hafði boðit til hans. Gott þótti Þorbergi, at Þorgeirr lét eigi fyrir vinnast um þetta mál. Kveðst að vísu enn skulu til gefa nökkur ráð. Nú var önnur ráðagerð hans, enn hit fyrra sinn. Þeir hafa nú varning nóræenan með sér frá Þorbergs, ok skulu segjast hafa komit út á Eyrum suðr, ok teljast vera frændr þeira Skefils, ok segja, at því fóru þeir norðr þangat, at þeir vilja bæði heimta bætr fyrir vígin, ok svá fé þat, sem þeir höfðu átt bræðr, ok Þorbergr vildi eigi láta takast, — „skorið þá til vistar við Skútu og ásjá um mál ykkart. Farið fyrst suðr um vatnit, ok þaðan at húsi". Ok nú fara þeir svá með öllu sem þeim var fyrir sagt. Koma nú á fund Skútu, ok bera upp erendi sín, ok tók hann við þeim, sem þeir beiddu. Svá var sagt, at þeir váru þar, ok var Skúta vel til þeira, ok hverjum manni líkar vel við þá. Ok um jól um vetrinn eða litlu fyrir jólin fellr þar váðmeiðr, ok kemr einhver kona at Skútu ok bað hann at gera, ok hann ferr til þegar, ok þeir með honum, vetrtaksmenn hans. Tekr nú Skúta, ok styðr herðum sínum undir mitt tréit. Enn þeir Óláfr og Þorgautr setja nú kvíslatré undir endana. Þá hjó Óláfr til Skútu, enn Skúta hljóp nú undan trénu, ok féll þat niðr á

milli þeira, ok kom eigi á hann höggit. Hann var þá vápnlauss, því at Fluga stóð við vegg. Þá hljóp Þorgautr at honum með reidda öxina, ok vildi þegar höggva til hans, ok nú þreif hann upp eitt tré, er lá hjá honum, ok laust við öxinni með víflinni, er konur váru vanar at hafa til þváttar, ok svá laust hann hart við at, öxin hraut ór hendi honum Þorgauti, ok þá er svá sagt, at Skúta greip þegar öxina, ok hjó þegar Óláf banahögg með þeiri öxi. Enn frá lífláti Þorgauts segja menn misjafnt. Sumir segja, at Skúta léti hann koma í Hrafnasker, ok sendi Þorbergi orð, at hann veitti honum nökkura björg, ef hann vildi. Enn sumir segja, at hann dræpi hann þegar, ok hvárt sem þat var heldr, þá hefir hann bana af fengit. Nú eignast Skúta fé þat sem þeir höfðu þangat haft. Nú verða þeir þessa vísir, Þorgeirr ok Þorbergr, ok þótti þeim miklu við auka sína svívirðing, er þeir fengu, því heldr, sem þeir lögðu meiri stund á at ná Skútu, ok una nú stórilla sínum hlut, enn létu þar fé mikit, ok þótti þeim þat þó miklu verra, er Skúta skal njóta mega fjárins, enn kunna þó ekki tilkall at veita, ok þóttust þá verða berir í svikum við hann, ef þeir kallaði til fjárins; ok varð nú af því þar niðr at falla þessi mál, sem þá var komit.

23. Þormóðr hét maðr, er bjó í Laxárdal á Mánahjalla. Hann var kvángaðr maðr, ok

hét kona hans Þorbjörg. Hon var föðursystir víga-Skútu. Þau Þormóðr áttu son ok var nefndr Eyjólfr. Hann var vænlegr maðr, ok óx þar upp heima með feðr sínum ok móður.

Maðr hét Þorsteinn. Hann bjó á þeim bæ, er á Mýri heitir. Hann var ok kvángaðr maðr, ok átti þá konu, er Þorgerðr er nefnd. Hon var systir víga-Glúms at Þverá ór Eyjafirði. Þau áttu þann son, er Bjarni hét. Hann var mikill maðr þegar á unga aldri, ok rammr at afli. Þau Bjarni váru því vön jafnan um haustum at fara til Þverár at heimboði, ok nú gera þau enn svá á einhverju hausti. Tekr Glúmr við þeim forkunnar vel, ok váru þar þá stund sem þeim líkaði. Enn er þau búast heim at fara, þá gaf Glúmr Bjarna frænda sínum hest rauðan sex vetra gamlan, ok kveðst mundu fá honum annan hest, ef nökkurir væri hvassari, enn sjá. Ok nú fara þau heim frá heimboðinu, ok setr Bjarni þegar hestinn til heys, ok var allvel varðveittr. Ok um sumarit eftir var honum mikil forvitni, hvé bítast vildi hestrinn. Ræddi hann um, at hann vildi etja við hest, er atti Þorkell Geirason ór Sköröum, ok var á kveðit, at þeir skulu etja at miðju sumri hestunum á Mánahjalla. Enn *þeir* feðgar áttu grán hest, föxóttan, ok seldu mönnum jafnan hross undan til slátrs, enn áttu ekki skap til at etja hestinum. Svá er sagt, at saman koma hestarn-

ir einhverju sinni, þeir Þormóðs ok Bjarna, ok bítast svá, at í blóði var hvárrtveggja. Húskarl Bjarna kemr nú á fund hans, ok segir honum frá, er hann hafði sét báða hestana albitna, ok kvað hvárntveggja hestinn vera alrauðan. Ok þá sendi Bjarni orð Þorkatli, at eigi myndi þeir etja hestunum, segir ok, hvat til bar, at hans hestr var nú ekki ötufærr. Þat ætlaði Bjarni, at þeir Eyjólfr myndi hafa att hestunum ok Þormóðr, faðir hans, ok því myndi þeir þann veg vera, at af manna völdum myndi orðit hafa, ok því bauð hann þeim *at* at átta vikum sumars. Enn Þormóðr bað Eyjólf son sinn fyrir ráða, hvárt etja skal eða eigi; enn hann vill etja láta. Nú váru hestarnir fram leiddir, ok váru góð vígin, þar til er gengnar váru ellifu lotur. Þá tekr hestr Eyjólfs undir kinnarkjálka á hesti Bjarna, ok helt þar lengi, þar til at Bjarni fór til, ok laust hestinn af takinu. Enn Eyjólfr snerist nú við ok laust hestinn, ok hraut stafrinn hart af hestinum, ok kom á öxl Bjarna, ok nú váru þegar skildir hestarnir. Gengr Eyjólfr at Bjarna ok mælti, at þetta *þykk*ir honum verr tekizt hafa, enn hann vildi, — „skal ek“, segir hann, „raun til gera, hvárt mér var þetta váðaverk, eða eigi. Nú vil ek“, segir hann, „gefa þér sex tigu geldinga til þess, at þú kunnir mik eigi um þetta, ok máttu þá skilja, at ek munda eigi vilja, at

svá hefði at borizt". Bjarni kvaðst þessu litlu síðr valdit hafa. Þykkist hann nú vita, at þeir muni eigi att hafa hestunum. Fara menn nú síðan heimleiðis, ok um haustit at réttum drógu þeir Eyjólfr út sex tigu geldinga. Nú spyrr Þormóðr, hvat sauðir skuli þeir, sem út váru dregnir. Enn Eyjólfr kvaðst hafa gefit Bjarna sauðina. Þá segir Þormóðr: „Bæði ætla ek", segir hann, „at höggit var mikit, enda er miklu launat"; — ok þegar eftir er hann hafði þetta mælt, þá snýr hann Bjarni at honum, ok hjó hann banahögg. Ok nú vill hann eigi þiggja geldingana. Eyjólfr var nú fámennr, svá at hann mátti ekki ná Bjarna, ok nú segir hann móður sinni, at hann mun finna Þorstein frænda sinn at um þetta mál, ok svá Einar Konálsson, ok beiða þá ásjá um með sér. Enn Þorbjörgu móður hans þótti mest traust að Skútu, ok kvað honum verr mundu þykkja, ef aðrir væri fyrr at sóttir, enn hann. Nú gerir hann svá, at hann hittir Skútu, ok segir honum sín ėrendi, ok hann tekr við honum forkunnar vel, ok hét þegar sinni ásjá um þetta mál. Tók hann nú við Eyjólfi. Nú ferr Bjarni á fund Glúms at Þverá frænda síns, ok segir honum vígit. Glúmr segir, at hann vill, at Bjarni sé þar með honum um vetrinn, ok til þess er lyki málum þessum, ok þótti vera gagnsakir í málinu. Bjarni sagði, at honum þótti lítilmannlegt at flýja bú sín, ok

fór hann af því heim. Enn þó vildi Glúmr, at hann hefði eigi heim farit á því máli. Eyjólfr vekr nú til við Skútu frænda sinn þrjá tíma um tilbúnað málsins, ok tók hann vel hit fyrsta sinn, ok kvað enn vera gott tóm til þess. Enn í annat sinn kvað hann munu finnast gagnsakir í málinu. Ok hit þriðja sinn, þá er Eyjólfr hafði þetta mál upp við Skútu, þá kvaðst Skúta vilja hefnd láta fyrir koma. Ok þá beiddist Eyjólfr at taka við málinu, enn hann hafði áðr Skútu í hendr fengit, enn hann varnaði honum þess, ok nú verða þeir frændr andorða um þetta, ok við þetta skilja þeir, at sinn veg þótti hvárum. Enn bráðlega eftir tal þeira ferr Eyjólfr heiman einn saman, ok þar til er hann kom á Mýri, ok nemr þar staðar undir garði einhverjum hávum. Ok nú sér hann, hvar Bjarni fór einn saman til sauðahúss, ok skal rýja sauði fyrr enn aðrir menn. Nú setr hann hurð fyrir húsit. Eyjólfr gengr nú þangat, ok þokar hann hurðinni frá dyrunum. Þá tók Bjarni til hendinni, ok vill láta fyrir dyrnar. Þat sér Eyjólfr, ok er svá sagt, at hann höggr af Bjarna höndina, fyrir framan úlfliðinn. Bjarni hljóp nú út með öxi, ok bað Eyjólf bíða sín, ok svá gerði hann. Ok þegar er Bjarni kom eftir, þá hjó hann til Eyjólfs með annarri hendi, ok þegar af honum skjöldinn, ok í jörðina niðr síðan. Þá hjó Eyjólfr milli herða Bjarna, ok var það bana-

högg. Nú ferr Eyjólfr á fund móður sinnar ok Skútu, ok sagði þeim til þessa. Svá er sagt, at nú líkar Skútu forkunnar vel, ok þykkir nú gott hlut í at eiga með honum, er hann vildi nökkut at manni vera sjálfr, ok kallar hans ferð góða vera.

24. Svá er sagt, at Þorgerðr móðir Bjarna ferr þegar á fund Glúms, bróður síns, ok segir honum þessi tíðindi, ok svá selr hon honum vígsmálit, ok biðr hann taka við eftirmálinu. Hann gerir svá. Glúmr harmaði þetta mjök, ok þótti vera ill tíðendi. Ferr nú á fund Eyjólfs Valgerðarsonar, ok segir honum atburðinn. Eyjólfr vill at þeir fari allir í mála tilbúnaðinn; kvað vera nauðsyn, at slík mál lægi eigi kyrr. Svá er sagt, at Glúmr ferr nú fyrir í njósn með tíunda mann til Hnjóskadals, ok þaðan til Gnúpsskarðs, svá í Bárðardal, ok átu dagverð þar í dalinum, at þess manns, er Áslákr hét. Þar var stafkarl einn á búi, ok þótti förunautum Glúms gaman at glettast við karl. Glúmr bað þá ekki glettast við hann meir enn hann vildi; kvað þat vera lítilmannlegt at erta gamalmenni, ok nú láta þeir hann lausan; enn karl fór þegar á brott, er hann mátti í sjálfræði vera, ok þar til er hann kom á þann bæ, er heitir í Ísólfstungu; enn þar bjó sá maðr, er Hávarðr hét, ok móðir hans. Nú sagði hann Hávarði, at allólíkr var hann þó öðrum mönnum Glúmr, ok

kvað hann engan einn hlut til þess hafa, at honum væri betr farit enn öðrum mönnum. „Mikit tekr þú af", sagði Hávarðr, „eða hvat er nú svá nýtt um þetta". Nú sagði karl honum, hvaðan hann var at kominn, ok hvé farit hafði með förunautum hans ok honum áðr, — „Glúmr átti hlut í með oss" — ok lofaði hann Glúm í hverju orði, sem hann kunni, ok nú bað Hávarðr móður sína gefa karli mat, enn hann bjóst heiman ok fór á fund Skútu, vinar síns, ok sagði honum um ferðir Glúms, þat sem hann vissi til. „Vel þætti mér þat", sagði Skúta, „at Glúmr kæmi hingat til vár, ok vilda ek gjarna, at hann fengi erendi, ef hann kemr hér". Nú ríðr Glúmr yfir fjallit, ok hans förunautar. Svá er sagt, at maðr hét Gautr. Hann bjó þar, sem heitir í Gautlöndum. Hann átti góðan hund, er Flóki hét. Ok þat sama kveld gó Flóki einart á fjallit upp. Ok þá þóttist Gautr vita, at manna myndi ván af fjallinu ofan. Ok nú sendi hann þegar hjón sín öll til Skútu, ef hann þyrfti nökkut manna við. Ok nú er þeir Glúmr koma þar í nánd, heyrir hann mannamál, ok skilr, at nökkur njósn mun komin vera um þeira ferð, enn vildi eigi láta teppa sik þar, svá at hann mætti eigi þegar aftr snúa at hann vildi; ok snúa þeir nú aftr á leið, þar til er þeir finna Eyjólf ok förunauta hans á Hálsi. Skúta segir nú, at honum þótti Gautr minna hafa veitt sér í

njósninni, enn hann myndi vilja, þá er seinkaðist kváman Glúms. Þóttist hann nú vita, at Glúmr mun hafa orðit varr við mannafararnar, ok snúit þá aftr, er hann skildi njósnina komna vera fyrir þeim. Svá er sagt, at Skúta vill nú verja þeim vaðit á fljótinu ok hafði hann nær hundraði manna, áðr enn þeir kómu til móts við hann Einarr ok Þorsteinn, bróðir hans, eftir orðsending Skútu. Nú koma þeir Eyjólfr ok Glúmr til vaðsins með tvau hundruð manna, ok því nær var sagt, at þeir Skúta hefði ok, því at Arnórr ór Reykjahlíð veitti honum. Þat er sagt, at þetta var við Eyjarvað, ok váru nú sínum megin hvárr með flokkana. Eyjólfr talar til Glúms, at rétt var, at búa þar mál til, er þeir mætti framast komast, svá at þeim væri óhætt. Ok nú íhugar Glúmr málit, ok fekk hann nú þat ráð, at þeir skulu heyjast við, Skúta og þeir Eyjólfr. Enn Már, son Glúms, er þá var átján vetra gamall, skal ríða til Mývatns við tíunda mann, at stefna Eyjólfi Þormóðssyni. Hann kom þar snemma um morgininn, ok barði á hurð. Enn Hávarðr ór Ísólfsstungu var þar þá, ok gekk hann þá til hurðarinnar. Enn Már rak á honum spjótit Hávarði, ok vá hann þar, enn síðan stefnir hann Eyjólfi. Eftir þat ferr hann á fund föður síns, ok segir honum til, hvat hann hefir at sýst á þeirri stundu, sem hann hefir á brottu verit.

Vel líkar þeim Glúmi ok Eyjólfi förin Más, ok báðu hann hafa þökk fyrir. Segja nú Skútu, at Hávarðr mun eigi bera oftar njósnina. Skúta skaut nú yfir vaðit snærisspjóti, ok kom á þann mann, er Þrándr hét. Hann var góðr bóndi, ok er svá sagt, at hann fekk þegar bana. Nú mælti Eyjólfr, at þar væri þann veg farit mönnum í hvárumtveggja stað, at mannskæð myndi verða deilan þeira, ok nú eiga þeir hlut í, Eyjólfr ok Einarr, at þeir myndi vilja sættast á málit, ok þar kom, at þeir játtuðu báðir þeira ummælum þessarra mála. Enn sú var sættargerð þeira Eyjólfs ok Einars, at stafshöggit, er Eyjólfr laust Bjarna, ok orðin Þormóðs skulu óhelga hann sjálfan. Eyjólfr skal vera utan þrjá vetr, ok fara þá til búa sinna, er hann kemr aftr. Bjarna skal bæta hundraði silfrs; þat skal Glúmr láta koma í hendr Þorgerði systur sinni, enn móður Bjarna. Enn þat var ráðit á laun, at Skúta skal fá Þórlaugar, dóttur Glúms, ok skal Skútu svá heima standa hundraðit, at Glúmr gyldi því minni heimanfylgjuna. Enn þó vissi þat ekki fyrst alþýða manna, ok nú skiljast þeir at sinni vel sáttir. Svá er sagt, at Skúta bað Þórlaugar, ok fekk hennar. Þá var Álfildr öuduð, er Skúta hafði fylgt áðr, ok Kolli hafði átt á Sauðanesi. Þat segja menn, at Þorlaug hafi átta þrjá bændr. Fyrst átti hon Skútu, þar næst þann mann, er

Eldjárn hét, ok var kallaðr hinn mildi; hann var farmaðr ok góðr drengr. Síðast átti hana Arnórr kerlingarnef, ok eru göfgir menn frá þeim komnir, ok þótti hon vera mikill skörungr.

25. Nú er þat fyrst at segja, at Þorgeirr son Þóris flatnefs kemr at máli einhverju sinni við Þórodd goða at Hjalla í Ölfusi, frænda sinn, at hann gæfi honum nökkut ráð til þess, at koma Skútu til alþingis, ok þóttist Þorgeirr eiga at sjá þar til föðurhefnda við Skútu. Þóroddr kvað eigi mundu batna við hans kvámu. Enn sjá þykkist hann bragð til þessa; segir, at búðir þeira standa hit næsta fyrir vestan á, ok nú gaf hann þat ráðit til, at þeir skulu hafa búðartoft Skútu fyrir gang um sumarit, ok svá bað hann Þorgeir reisa þar upp ás, ok skera á karlhöfða á endanum, — „ok væntir mik“, segir Þóroddr, „at Skúta mundi koma til þingsins at sumri, ef þann veg er með farit, því at svívirðing mun honum at þykkja, þá er hann veit“. Þessa meðferð hefir Þorgeirr, sem nú var frá sagt. Ok er menn koma heim á heruð, var mjök fjölrætt um þetta, hvárt Skúta mun þola Þorgeiri þessa svívirðing, ok þykkir þat hvergi ólíkara, at hann myndi hefna vilja, svá sem hann er áðr farinn við flesta menn, þó at minna væri til gert enn nú var. Þat er sagt, at kemr þetta til eyrna Skútu, ok lét hann

sem hann vissi eigi, alt þar til er menn búast til þings annat sumar eftir. Þá ferr hann á fund Arnórs ór Reykjahlíð, ok segir honum, at hann vill, at þeir ríði til þings um sumarit. Ok nú samna þeir at sér mönnum; ríða heiman, sem leiðir liggja til þingsins. Enn er þeir koma á völluna efri, þá bað Skúta Arnór ríða til búðar með liðinu, enn hann kveðst eiga annat erendi af út at snúa. Nú reið Arnórr með flokkinn tíl búðar Skútu, ok tjaldaði búðina. Enn Skúta snýr þangat, sem hann sá mann ganga með viðarbyrði, ok nú skiftir hann klæðum við þenna mann, enn tekr upp byrðina, ok gengr vestr yfir á með, ok hefir viðaröxina í hendi sér. Þeir hlaupa nú at, menn Þorgeirs, ok föluðu viðinn, enn færa hann í reikuð. Ok nú sér hann Þorgeirr þetta ok bað þá vera láta. Ok þá er hann átti hlut í þessu, þá fell ofan byrðrin, ok í því reiðir hann upp öxina Skúta, ok veitti Þorgeiri þegar banasár. Nú hljóp Skúta þegar til sinna manna, ok fara þeir á bak, ok riðu brott af þinginu. Fara nú þar til, er Skúta var kominn ór allri hættu; þá ríðr Skúta heim til bús síns. Enn Arnórr snýr aftr til þingsins með allan flokkinn, ok svá til búðarinnar. Mál eru nú til búin á hönd Skútu, ok Glúmr galt fyrir hann hundrað silfrs þar á þinginu. Fara menn nú heimleiðis. Ok er þeir finnast Skúta ok Glúmr, sagði Glúmr

honum, hvar þá var komit, at sæzt var á málit, ok hann hafði goldit fyrir vígit Skúta sagði, at þat myndi hann aldri gert hafa, ef hann hefði ráðit, ok kveðst honum eigi þökk fyrir kunna. Glúmr kvað hann meiri svívirðing af mundu hafa fengit, ef eigi hefði þetta verit at gert, sem nú var frá sagt, ok þótti sinn veg hvárum, sem jafnan váru þeir eigi samlyndir mágar.

Eldjárn hinn mildi Áskelsson kom út á skipi sínu í Eyjafjörð nökkuru síðar. Hann var farmaðr mikill, ok hann kemr á fund Glúms, ok sitja þeir á tali allan dag, svá at engi vissi, hvat þeir töluðu. Ok litlu síðar sendi Glúmr mann til Mývatns, ok bauð hann Þorlaugu dóttur sinni til boðs, ok bað hana hafa gripi sína með sér, ok svá nökkut lausafé. Enn sumir menn vilja þat segja, at Skúta sendi hana heim til Glúms, þá er versnaði með þeim, ok þóttist Skúta gera þat til svívirðingar Glúmi. Enn hin frásögn er hér höfð, at Skúta væri eigi heima, þá er sendimaðr kom eftir Þórlaugu, ok var hann farinn norðr á Strandir at rekum. Hon ferr nú á fund föður síns at hans orðsendingu. Nú urðu menn brátt varir við, hvat verit hafði í talinu þeira Glúms ok Eldjárns, því at þá gifti hann Þorlaugu dóttur sína Eldjárni, ok fóru þau þegar á brott ok utan, ok þótti mönnum þetta vera mikil tíðendi, ok þótt-

ust vita, at Skúta myndi þessa hefna, ef hann mætti því við koma.

26. Ásbjörn hét maðr. Hann var frændi Þorlaugar ok ónytjungr mikill. Hann varð sekr á várþingi í Skagafirði. Hann kemr nú á fund Skútu ok biðr hann dugnaðar, því at þau Þorlaug höfðu veitt honum fyrri ásjá. Ok Skúta hét honum ásjá, ef hann færi sendiför hans til Glúms. Ásbjörn kveðst eigi vilja vera flugumaðr Skútu; sagði þat eigi vera hans færi. *Skúta sagði:* „Þú skalt fara á hans fund, ok mæla þessum orðum, at þú þykkist þurfandi, at hann gerist forsjámaðr ráðs þíns, ok seg, at þitt vandræði er mikit, er þú hefir beðit af vígaferlinu, ok get ek, at þann veg beri til um fund ykkarn, at Glúmr sé í þingreið. Enn hans skaplyndi er þat, at hann er maðr þrautgóðr ef menn þurfa hans, ok enn mætti svá verða, ef þú gerir þitt mál líklegt; enda viti hann, at þú ert hjálplauss; ef hann mælir, at þú farir til Þverár, ok bíðir hans þar, til þess er hann kemr heim af þinginu, þá skaltu svá svara, at „meir er þrengt mínu máli, meðr því at hugr býr lítill í brjósti"; seg, at þú hræðist mennina, ok vildir heldr koma á hans fund, er þú hittir hann einn saman; ok meðr því at Glúmr er armvitigr ok vel skapi farinn, kann vera at þar leggi hann til nökkut ráð; ok þess skaltu biðja, at finna hann í Mjaðmárdal, er gengr

upp frá bænum at Þverá, ok sel hans standa. Lát *þér* þar sýnast, sem þú munt hugboðit hafa, at finna hann at ákveðnum degi ok stund. Ok ef þetta gengr fram, skaltu þess njóta frá mér, ok mun ek þá veita þér dugnað, enda vinnr þú þat eina til, at þér samir vel", — ok þessu játtar Ásbjörn. Svá er sagt at hann hittir nú Glúm, þá er hann var kominn á leið á Öxnadalsheiði, ok ríðr hjá honum, ok segir sitt erendi, ok þau orð öll, er áðr váru sögð. Glúmr kveðst eigi þat vita, at hann ætti honum góða hluti at launa, — „enn fyrir þá sök, at þú *seg*ir þik vinlausan, ok lætr, at hér liggi við líf þitt, þá vil ek, at þú farir norðr til Þverár, ok bíðir þar minnar heimkvámu". Hann svarar: „Vel er leyst vandræðit ok mikilmannlega, enn þó hefi ek eigi dirfst til at sækja þangat, er margir menn eru fyrir, ok aldri örvænt, hvar óvinum mætir". Glúmr svarar: „Þú ert blauthugaðr. Enn at þú skilir, at ek vil þér hjálpir veita, þá kom þú í Mjaðmárdal at ákveðinni stundu til selja minna, því at þar mun eigi fjölmenni fyrir". Hann svarar: „Þann kost hefir þú boðit, er mér líkar". Skiljast þeir nú. Ferr Glúmr til þings, enn Ásbjörn ferr til Skútu, ok segir honum, hvar komit er. Skúta segir: „Vel hefir þú leyst þitt erendi, ok ver nú með mér". Enn er at líðr þessum tíma, þá býst Skúta heiman ok þeir Arnórr með þrjá

tigu manna. Þeir ríða nú norðan, ok koma vestr yfir Vöðlaheiði ok á hjalla þann, er heitir Rauðahjalli. Þar stíga þeir af baki. Þá mælti Skúta til Arnórs: „Nú munu þér eiga hér dvöl um hríð; enn ek mun ríða inn með hlíðum, ok vita, ef nökkut verðr til fengjar. Langt hefir nú verit síðan er vér höfum hitt menn ór heruðum“. Hann ríðr með vápnum sínum, ok sér, er hann reið í dalinn, at maðr ríðr neðan eftir dalnum upp frá Þverá, mikill, í kápu grænni, ok kennir hann þar Glúm. Þá stígr Skúta af hestinum. Hann hafði vesl yfir sér tvískift svart ok hvítt. Hann lét hestinn í rjóðr eitt, ok gengr síðan upp til selsins, ok var Glúmr þá kominn í selit. Þat var þann dag, er þeir skyldi finnast, Glúmr og sendimaðr Skútu. Skúta hafði Flugu í hendi ok hjálm á höfði. Þar segja menn eigi einn veg frá. Sumir segja svá, sem hér er sagt, at þat væri öx, ok héti Fluga, enn sumir segja, at þat væri sverð, ok héti Fluga, enn hvárt sem heldr var, þá hafði Skúta þat vápn jafnan í hendi, ok svá var nú þetta sinn. Nú gengr Skúta at selsdyrunum, ok laust á vegginn, ok víkr síðan hjá selinu aftr. Glúmr gekk þá út, ok hafði ekki í hendinni, ok sér nú eigi manninn. Hann snýr þá hjá selinu, ok kom í hug, at maðrinn var ódjarfr, at hann myndi eigi traust til bera, at ganga at selsdyrunum. Nú víkr Skúta milli

hans ok dyranna, ok er Glúmr sér þat, ok kennir manninn, þá hopar hann undan, enn árgljúfr váru nær selinu. Skúta biðr hann bíða. Glúmr segir, at þat myndi mælt, at eigi væri fjarri, hvárr þeira betr væri vígr, ef þeir eru jafnbúnir til, — „enn eigi vil ek ganga á vápn þín“, — ok hopar hann at gljúfrinu. Enn Skúta leitar þar ofan, er ganga mátti, ok sér í gljúfrinu, hvar kápuna rak ofan. Hann hleypr at, ok leggr til kápunnar; þá heyrir hann, at mælt er yfir honum uppi: „Þat er lítil fremd“, segir svá, „at spilla klæðum manna“. Skúta leit upp, ok kennir þar Glúm. Hafði hann vitat raunar, at þar var tó undir, er hann fór ofan, ok réð hann því til, at hann sá eigi færi at bíða. Þá mælti Skúta: „Á þat áttu at minnast, Glúmr, at nú hefir þú runnit, ok beðit eigi Skútu“. „Satt er þat“, segir Glúmr, „enn vilja munda ek, at þú rynnir eigi skemra, áðr sól settist í kveld“. Þá kvað Glúmr þetta:

Halfs eyris met ek hverjan
hrísrunn fyr á sunnan;
vel hafa viðir skógar
vargfœðanda borgit.

Þar skilr með þeim. Ferr Glúmr heim, ok samnar liði, og segir, hvert vélræði var fyrir hann sett af óvina hendi; lézt ok vilja, at þat mætti brátt gjaldast. Hann fær á litilli stundu sex tigu manna, ok ríða síðan upp í dalinn.

Skúta gekk til hests síns, ok reið með hlíðinni, ok gat nú at sjá, hvar fjöldi manna reið, ok veit, at þat má honum eigi endast, ef þeir fá staðit hann; leitar nú ráðs, brýtr af skaftinu spjótit, ok hefir fyrir staf; tek*r* af hestinum söðulinn, enn snýr veslinu, ok reið nú at sauðum, ok hóar fast á féit. Nú koma þeir eftir honum, förunautar Glúms, ok spyrja, ef hann hefði sét mann nökkurn skörulegan ok með vápnum ríða fram um leitit. Skúta kvaðst sjá, at maðrinn fór hvatlega, ok dró þá í sundr, er leitit bar í milli þeira. Þeir spyrja, hvat er hann hét. Skúta segir: „Ek heiti margr at Mývatni, enn fár í Fiskilækjarhverfi“. Þeir sögðu: „Af skætingu viltu svara oss ok spotti“. Skúta segir: „Ek kann aldri sannara at segja“. Ok þá skilr með þeim. Þat er sagt, at Skúta tekr nú vápn sín, ok reið hvatlega til sinna manna. Enn hinir finna Glúm ok segja honum at þeir fundu þann mann, er þeim svaraði með spotti ok kvaðst heita margr í Mývatnshverfi, enn fár í Fiskilækjarhverfi. Glúmr segir: „Nú hefir yðr orðit ráðfátt nökkut. Þar hafi þér hitt Skútu, eða hvat mátti hann sannara segja, því at í Mývatnshverfi er hverr skúti við annan, enn í Fiskilækjarhverfi hittir hvergi skúta, ok hefir nú nær lagt með oss, ok eftir skulu vér enn ríða“, — ok koma nú at hjallanum, ok eru þeir Skúta þar fyrir. Enn þar var ein-

stígi upp at ganga, ok er þar betra at verja með þrjá tigu manna, enn sækja at með sex tigu. Þá mælti Skúta: „Svá er nú, Glúmr, at þú hefir kost til gefit, at sækja eftir mér. Má nú vera, at þú þykkist þín eiga í at hefna fyrir undanhaldit, því at allknálega heltu undan, ok bart gott áræði til at hlaupa í gilit“. Glúmr segir: „Satt er þat, at mér leizt þat ráð. Enn kunnir þú ok hræddr at verða, þá er þú lézt vera sauðamaðr Eyfirðinga, ok leyndir vápnum þínum, ok ætla ek at eigi rynnir þú skemri leið“. Skúta segir: „Hversu sem hér til hefir verit, þá sæk nú at með hálfu fleira lið, enn vér munum hér bíða, ok eltast eigi lengra“. Glúmr segir: „Ek ætla, at vér munum nú skilja at sinni. Verðr nú virt sem má í hvárn stað“. Nú ríðr Glúmr heim til Þverár með sínum mönnum, ok ekki bjó hann þetta mál til. Skúta kveðst ætla, at eigi myndi honum auðit verða, at koma Glúmi fyrir, ok sagði, at þat myndi undan bera, at hann yrði honum at skaða. Ok ferr hann nú heim við sínum mönnum.

27. Nú er þat fyrst at segja, at Þorbergr höggvinkinni gerir heiman ferð sína til fundar við þann mann, er Arnórr hét, — hann var at ok smíðaði skot um skála Skútu, — ok gaf honum hálft hundrað silfrs til, at hann skyldi leyna þeim mönnum þar í skotinu hjá sér, er

annar hét Játgeirr, enn annar Eyjólfr. Þeir váru sekir menn, ok hafði Þorbergr þá sent til at vinna á Skútu. Ok nú var þetta kaup þeira, Arnórs ok Þorbergs. Eigi var Skúta heima, þá er Þorbergr hafði þar komit. Hann kemr nú heim, ok var honum vel fagnat, sem líklegt var. Gengr Skúta nú til, ok lítr á smíðina Arnórs, ok hefir hann ekki vápna í hendi. Arnórr telgdi þá með knífi, enn tálgöxin lá þar hjá honum. Nú hléypr ofan þilit ok mennirnir fram. Þykkist Skúta nú sjá bragð þeira. Varð honum nú þat fyrir, at hann þreif upp tálgöxina, ok hjó hann Arnór banahögg, ok kvað hann eigi oftar sik svíkja skuli, ok nú kallar Skúta á sína menn ok segir þeim, hvert vélræði var fyrir hann sett. Enn húskarlar hans hlupu til ok drápu flugumennina. Enn Skúta hefir silfrit þat, er Arnórr hafði haft af Þorbergi höggvinkinna. Þetta mál var til búit á hönd Þorbergi til Eyjarþings, ok var þar sæzt á málit. Skal Þorbergr gjalda fyrir fjörráðit hálft hundrað silfrs, enn Þorbergr skal fara á brott þaðan ór sveitinni, ok til Lundarbrekku í Bárðardal, ok þótti þá líklegra til, at af myndi taka óþokkann milli þeira, ef þeir sætist eigi svá nær, sem áðr hafði verit. Ok færir Þorbergr þegar bú sitt.

28. Maðr er nefndr Auðgísl. Hann var frændi Þorbergs höggvinkinna, ok hinn mesti

ónytjungr þótti hann vera. Hann kemr einhverju sinni á fund Þorbergs, frænda síns, ok skorar á hann til nökkurra tillaga við sik. Enn Þorbergr kvað hann eigi verr til fallinn at afla sér fjár enn sik, ef hann hefði þrifnað til. Enn fá kveðst hann mundu til utanferðar honum, ef hann vægi Skútu. Enn Auðgísl kveðst litlu verra eigu at launa Skútu, enn honum, enn kvaðst þó nær mundu honum leggja ef hann vildi. Ok nú setti hann sjálfr þau ráð til, at hann mun brjóta fatakistu Þorbergs, ok taka á brott feld hans ok kyrtil ok sverð, enn ganga síðan fyrir hann, ok heitast við hann sjálfan at taka meira, ef hann vildi eigi þetta gefa honum, enn fara síðan til Skútu, ok biðja hann ásjá, ok sagði hann eigi gruna mundu, ef hann færi þann veg með. Þorbergr kvaðst þetta þykkja féfrekt, enn kveðr þó líklegt, at svá myndi ganga, ok vill hann fyrir því þenna kost. Svá ferr Auðgísl með sínu máli, sem áðr var frá sagt, ok kemr á fund Skútu, ok beiddi hann viðtöku ok ásjá. Spurt hafði Skúta, at sönn var saga hans, ok tók hann við honum. Svá er sagt, at Skúta hafði látit gera sér lokrekkju; enn þar var svá um búit, at ketill var upp yfir rekkjuna, ok reist upp haddan yfir katlinum, ok váru þar á festir hringar til þess at eigi mætti svá at koma rekkjunni, at Skúta yrði ekki varr við; af því var haddan upp reist,

at hann vaknaði við, ef hon felli. Ok jarðhús átti hann undir rúmi sínu, ok annan jarðhússmunna í sauðahúsinu. Ekki vissu þetta fleiri menn, enn Skúta ok fóstra hans, er Sigríðr hét, at væri þann veg um búit, ok svá unni hann henni mikit, at hann trúði henni einni, at vita með sér slíka hluti. Enn er Auðgísl hafði þar verit hálfan mánuð, var þat eina nátt, at Skúta gekk ór rúmi sínu, ok læsir hlemminum, er hann kemr aftr til rúmsins, ok leggst svá niðr. Síðan réð Auðgísl til, er hann var sofnaðr, ok sté í rekkjugolfit, ok þegar hljóp niðr undir honum golfit. Þá fell haddan á katlinum, því at hann kom við festina, ok nú vaknar Skúta í því bili við þetta alt saman, ok nú leggr hann á Skútu miðjan. Enn Skúta bregðr upp fætinum, ok leggr hann í fótinn á honum. Nú hljóp hann þegar upp, ok veitti honum banasár, enn tekr nú til sín gripina, þá er Þorbergr hafði átt, ok eftir leitar hann við Þorberg, ef þetta væri nökkut af hans ráðum; enn hann kvað þat fjarri fara, ok kvað Auðgísl hafa stolit frá sér gripunum, ok barit á honum á svá gert ofan. Nú bjó Skúta þetta mál ekki til, ok fell þetta þar niðr.

29. Einhverju sinni kom Þorbergr á fund Þorgeirs goða, ok sagði, at honum þótti eigi vel veita við Skútu. Þóttist fá mikit manntjón af honum, ok engar bætr fengit, ok biðr nú

Þorgeir, at eiga hlut í um sínar sakar, at Skúta yrði af ráðinn. Honum kvaðst illa hugr um segja, enn játar þó at vita, hvernig til vlll takast um sinn. Um várit at várþingi samnar Þorgeirr at sér mönnum, ok fór upp í Reykjadal á laun, ok hafði tvau hundruð manna til Lauga, ok á nú at sitja þar fyrir Skútu, þá þegar hann ríðr til Eyjarþings. Skúta hafði sex tigu manna, ok vissi hann enga ván til ferðar Þorgeirs. Nú sér Skúta hrossfjölda mikinn, ok þykkist eigi vita, hverju gegna myndi. Bað nú Arnór ór Reykjahlíð at vera fyrir liðinu, enn hann vill ríða til húss at Reykjum. Nú fór hann til bæjarins einn saman, ok síðan at hrossum Þorgeirs, ok hittir hann þar einn mann af liði Þorgeirs, er gætti hrossanna. Sá maðr sagði alt, hvat gegndi um ferð Þorgeirs, ok spurði, ef hann vissi nökkut af Skútu, enn hann kvað þat fjarri fara. Nú spurði Skúta, hverir þar sæti í brekkunni stund frá þeim, enn maðrinn kvað þann heita Vestmann, er fyrir þeim var, ok í litklæðunum var, enn hinir tveir fengnir honum til fylgdar við hann — „ok skulu þeir", segir hann, „njósna um ferð Skútu, því at Þorgeirr vill finna hann"; ok nú skilja þeir, ok ríðr Skúta fram hjá þeim Vestmanni, Hann var í kufli, ok nú fleygir Skúta til Vestmanns spjóti, ok kvað hann mega nú sjá þann mann, sem hann hefði áðr at leitat.

Spjótit kom á Vestmann miðjan, ok fekk hann þegar bana. Skúta hleypti nú á brott ok til sinna manna, enn hinir fóru á fund Þorgeirs, ok segja honum til svá búins. Nú eggjar Þorbergr mjök, at ríða eftir Skútu, enn Þorgeirr vill þat ekki, ok kvaðst ekki oftar til leita við Skútu. Þetta mál var nú búit til Eyjarþings, ok sættust þeir á þinginu. Guldu þeir Þorsteinn hundrað silfrs fyrir víg Vestmanns. Þá lét Þorgeirr þat til, *er* hann *ná*ði bótunum, at hann skyldi aldri sitja um líf Skútu síðan. Ok nú fara menn heim af þinginu, ok váru nú allir sáttir, ok efndi Þorgeirr þat vel, at hann setti fjörráð fyrir Skútu.

30. Svá er sagt, at þeir kæmi at máli við Þórodd goða Eyvindarson, frænda sinn, synir Þóris flatnefs. Hét annarr þeirra Þórðr Illugi, enn annarr Björn. Þeir báðu hann ráðagerðar til at drepa Skútu Áskelsson, því at hann hefði drepit föður þeira ek bróður. Þóroddr vill nú þreifa um þá, ok þóttist ger vita, hvat þeir váru, ok þótti honum Þórðr Illugi ólíklegr til hefnda, ok bað þá koma önnur misseri í þat mund, ok sagðist þá mundu ger vita híbýli víga-Skútu, ok sagðist þá heldr mega vita, hverja meðferð hafa skyldi. Brott fara þeir at sinni bræðr, ok ætla at vísu at koma á hans fund á nefndri stundu, ef nökkut mætti þeir reka réttir sinna svívirðinga. — Nú kemr Þór-

oddr at máli við þann, er Þorgrímr hét. Hann var Óttarsson Þorgrímssonar, ok systrungr Þórodds at frændsemi. Nú segir hann, at hann var heitbundinn í við þá bræðr, enn frændr sína ok sonu Þóris flatnefs, at kunna at segja þeim nökkut af híbýlum víga-Skútu af Mývatni, ok ráðit þeim ráð til hefnda eftir föður sinn ok frændr, — „enn mér er það ókunnigt“, segir hann, „at svá búnu. Nú trúi ek þér bezt at fara með mínum erendum norðr þangat, enn þat skal vera með því möti ok tilstilli, at ek vil“, segir Þóroddr, „at þú látir þik áskilja við einhvern húskarl minn, ok *skaltu* vinna á honum ok hlaupa síðan norðr til Skútu, ok biðja hann ásjá ok skaltu fíflast á Sigríði, fóstru hans, ok gefa henni margt, enn tala aldri um Skútu við hana, ok far til þings at sumri ok finn mik“. Þorgrímr mælti mjök í móti, enn fór þó með öllu, sem Þóroddr hafði honum boðit; vinnr nú á húskarlinum, ok hleypr nú norðr á brott á fund Skútu, ok bað hann viðtöku. Enn Skúta segir, at honum þótti kynlegt, at hann fór norðr þangat, ok sagði sér margt vera sagt torsóttlegt frá Þóroddi. Tók þó við honum, ok var hann þar vel haldinn. Hann tekr sér brátt af at skipta við Sigríði, fóstru Skútu, ok gat ástir hennar, því at Skúta bannaði þat ekki, enn þó grunaði þat um Þorgrím Skúta, at eigi myndi trúr vera. Enn þó var hann þar

um vetrinn, enn um sumarit vill hann fara til þings, at hitta Þórodd. Ok nú ferr hann ok segir Þóroddi til þessa, þat er hann mátti af vita um háttu Skútu, ok þótti Þóroddi eigi færi á um sinn. Illt þótti Þorgrími at starfa í þessu, því at Skúta var vel til hans. Þóroddr réð þeim Illuga ok Birni at fara til Ölvis hins spaka, ok biðja hann ráðs at vinna Skútu. Síðan fara þeir ok finna Ölvi. Réðst hann þegar til ferðar með þeim. ok haga svá til, at þeir koma til híbýla Skútu um nátt, ganga þeir Illugi ok Björn í jarðhúsit með ljósi, enn Ölvir var hjá jarðhúsmunnanum. Þeir ganga nú eftir jarðhúsinu, ok koma at þar, sem um festina var búit, ok nú skáru þeir festina, ok létu síga hóglega niðr hödduna. Nú lúka þeir upp jarðhúsmunnanum, ok þá kom kaldr blær á Skútu ór jarðhúsinu, ok vaknar hann við, ok stóð nú upp, ok í því bili lagði Illugi spjóti á Skútu. Enn Skúta hjó yfir höfuð Illuga ok í höfuð Birni, ok mælti í því, at eigi hefði allir haldinorðir verit, ok nú var hann þó því sári særðr, er hann leiddi til bana. Illugi bar nú Björn bróður sinn á brott af jarðhúsinu, ok var hann mjök sárr. Ferr hann nú síðan á brott, ok þeir Ölvir allir saman, ok andaðist Björn bráðlega af því sári, sem Skúta hafði veitt honum. Þorgrímr bauð nú Sigríði með sér at fara, enn hon ásakaði hann mjök um þetta, ok kvað þá Skútu

hafa ójafnt við haft, — „er hann trúði þér vel, enn þú hefir nú svikit hann“; ok þó ferr hon nú brott með honum á þeirri nátt, ok giftist honum síðan. Nú er þat sagt, at mál var til búit um víg Skútu, ok varð Þórðr illhugi sekr um vígit Skútu, ok skal hann vera utan þrjá vetr. Enn þeir halda upp bótum fyrir ráðin ok tilförina vígs Skútu, Þóroddr goði ok Ölvir hinn spaki, sonr Þorbergs höggvinkinna. Ok váru nú sáttir at kalla.

Þótti mörgum mönnum þat eigi fyrr hafa at hendi borit, enn líklegt var, um málit Skútu, at hann væri af ráðinn. Enn þó er þat eina satt af honum at segja, at hann var vitr maðr ok hinn mesti fullhugi, ok margir gengu ekki betr, enn til jafns við hann, þótt miklir þættist fyrir sér vera, enn eigi þótti hann öllum jafnaðarmaðr vera. Höfum vér nú hér lok þessarrar frásagnar, ok þakki nú hverr, sem vert þykkir.

VIÐBÆTIR.

I.

Úr Landnámu.

III. 19.

Þorsteinn höfði hét maðr; hann var hersir á Hörðalandi; hans synir váru þeir Eyvindr ok Ketill hörðski. Eyvindr fýstist til Íslands eftir andlát föður síns, enn Ketill bað hann nema báðum þeim land, ef honum sýndist síðar at fara. Eyvindr kom í Húsavík skipi sínu, ok nam Reykjadal upp frá Vestmannsvatni; hann bjó at Helgastöðum ok er þar heygðr. Náttfari, er með Garðari hafði út farit, eignaði sér áðr Reykjadal, ok hafði merkt á viðum, enn Eyvindr rak hann á braut ok lét hann hafa Náttfaravík. Ketill fór út at orðsendingu Eyvindar; hann bjó á Einarsstöðum; hans son var Konáll og Þorsteinn, faðir Einars, er þar bjó síðan. Sonr Eyvindar var Áskell goði, er átti dóttur Grenjaðar; þeira synir Þorsteinn ok víga-Skúta. Dóttir Eyvindar var Fjörleif.

III. 18.

Hann (þ. e. Gnúpa-Bárðr) átti mörg börn; hans son var Sigmundr, faðir Þorsteins, er átti Æsu, dóttur Hrólfs rauðskeggs; þeira dóttir var Þórunn, er átti Þorkell leifr, ok var þeira son Þorgeirr goði at Ljósavatni. Annarr son Bárðar er Þorsteinn, faðir Þóris, er var á Fitjum með Hákoni konungi, ok skar rauf á oxahúð, ok hafði þá hlíf; því var hann Leðrháls kallaðr; hann átti Fjörleifu Eyvindardóttur; þeira synir váru þeir Hávarðr í Fellsmúla, Herjólfr at Mývatni, Ketill í Húsavík, Vémundr kögurr, er átti Halldóru, dóttur Þorkels svarta, ok Áskell ok Háls. Hann bjó á Helgastöðum.

III. 20.

Máni hét maðr; hann var fæddr í Ömd á Hálogalandi; hann fór til Íslands ok braut við Tjörnes, ok bjó at Máná nökkura vetr; síðan hrak Böðólfr hann á braut þaðan, ok nam hann þá fyrir neðan Kálfborgará, milli Fljóts ok Rauðaskriðu, ok bjó at Mánafelli.

III. 14.

Maðr hét Þórðr slítandi; hann nam Hörgárdal upp frá Myrká ok ofan til Dranga öðrummegin. Hans son var Örnólfr, er átti Ingvildi allra-systur; þeira synir váru þeir Þórðr ok Þorvarðr í Kristsnesi ok Steingrímr at Kroppi.

III. 17.

Þengill mjöksiglandi fór af Hálogalandi til Íslands; hann nam land at ráði Helga út frá Hnjóská til Grenivíkr. Hann bjó í Höfða. Hans synir váru þeir Vémundr, faðir Ásólfs í Höfða, ok Hallsteinn, er þetta kvað, þá er hann sigldi af hafi, ok frá andlát föður síns:

Drúpir Höfði,
dauðr er Þengill,
hlæja blíðir
við Hallsteini.

III. 20.

Geiri hét maðr norrænn, er fyrstr bjó fyrir sunnan Mývatn á Geirastöðum; hans synir váru Glúmr ok Þorkell. Þeir feðgar börðust við Þǫrberg höggvinkinna, ok feldu Þorstein son hans; fyrir þau víg váru þeir gervir norðan ór sveitum. Geiri sat um vetr á Geirastöðum við Húnavatn. Síðan fóru þeir í Breiðafjörð; ok bjoggu í Geiradal í Króksfirði. Glúmr fekk Ingunnar, dóttur Þórólfs Véleifssonar. Þeira börn váru þau Þórðr, er átti Guðrúnu Ósvífrsdóttur, ok Þorgerðr, er átti Þórarinn Ingjaldsson; þeira son Helgu-Steinarr.

IV. 2.

Son Una (ɔ: danska) ok Þórunnar var Hróarr Tungugoði; hann tók arf Leiðólfs allan, ok var it mesta afarmenni. Hann átti dóttur Há-

mundar, systur Gunnars frá Hlíðarenda; þeira son var Hámundr enn halti, er var enn mesti vígamaðr. Tjörvi enn háðsami ok Gunnarr váru systursynir Hróars. Tjörvi bað Ástríðar mannvitsbrekku Móðólfsdóttur, enn bræðr hennar Ketill ok Hrólfr synjuðu honum konunnar, enn þeir gáfu hana Þóri (ɔ: flatnef) Ketilssyni; þá dró Tjörvi líkneski þeira á kamarsvegg, ok hvert kvöld, er þeir Hróarr gengu til kamars, þá hrækti hann í andlit líkneski Þóris, enn kysti hennar líkneski, áðr Hróarr skóf af. Eftir þat skar Tjörvi þau á hnífshefti sínu ok kvað þetta:

Vér höfum þar, sem Þóri
þar var sett við glettu,
auðar unga brúði
áðr á vegg of fáða;
nú hefk rasta karms ristit —
réð ek einn fyrir því meini —
hauka skofts á hefti
Hlín ölbækis mínu.

Hér af gerðust víg þeira Hróars ok systursona hans.

Vísuskýring.

Víga-Glúmr: Ek met hverjan hrísrunn fyrir sunnan á halfs eyris. Skógar viðir hafa oft borgið vel vargfœðanda.

Eg met hvern hrísrunn fyrir sunnan ána á við hálfan eyri. Skógrinn hefir oft borgið bardagamanninum.

Leiðréttingar.

Bls. 31_{10}: komist les *komizt*.
Bls. 58_{9}: sögu les *sögn*.
Bls. 58_{11}: sér les *sér*.
Bls. 75_{24}: atti les *átti*.

Nöfn.

Samtal.

I.

Ari: Ert þú áskrifandi að Íslendinga sögunum, Jón, eða hann Þórður bróðir þinn?

Jón: Þórður bróðir minn hefir keypt þær síðan þær byrjuðu að koma út, og er víst ekki á því að hætta við þær; honum þykir vænna um þær en svo. Og jeg er nú að hugsa um að verða áskrifandi að þeim bráðum; mig langar til að eignast þær allar.

Ari: Mjer þykir þú hafa skildingaráð, kunningi, að geta snarað út í einu níu eða tíu krónum fyrir það, sem út er komið af sögunum. Um framhaldið er allt öðru máli að gegna, því sögurnar eru svo ódýrar, að engan munar um að kaupa það, sem árlega kemur út af þeim.

Jón: Heldurðu að jeg ætli að kaupa þær allar í einu? Nei, ekki alveg. Jeg kaupi þær náttúrlega svona smátt og smátt eptir kringumstæðum, þangað til jeg er búinn að ná í allt, sem út er komið af þeim.

Ari: Jeg er hræddur um, að þú fáir þær ekki með eins góðu verði og hinir, sem verið hafa áskrifendur að þeim frá upphafi.

Jón: Jú, alveg með sama verði. Allir geta fengið sögurnar nú og framvegis með því verði, sem á þeim stendur prentað, á hvern hátt sem þær eru keyptar. Það hefir verið auglýst optar en einu sinni.

Ari: Jæja. Einmitt það. Þakka þjer fyrir upplýsingarnar, kunningi. [illegible] held jeg hætti [illegible] að stríða við hann Stefá[illegible] Hrauni, sem al[illegible] lánar manni bók nema [illegible]um, — og [illegible] að eignast sögurnar sjá[illegible]na hátt o[illegible]

Jón: Þetta líkar [illegible]eyra.

Verð: 30 aur.

Íslendinga sögur.

17.

Þorskfirðinga saga.

Búið hefir til prentunar

Valdimar Ásmundarson.

Re[illegible]avík.

[illegible]ðarmað[illegible]ður Kristjánsson.

[illegible]7.

This book should be returned to the Library on or before the last date stamped below.

A fine of five cents a day is incurred by retaining it beyond the specified time.

Please return promptly.

